

SLOVENEČ volja
na polti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 120—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Zatuzemstvo celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za en mesec 3—

SLOVENEČ

Inserati:
Enostopna petstvarica (50 mm
širina in 3 mm visoka ali sje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/5 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
redeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Redništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Ureda: telef. št. 80, upravn. št. 228.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnine in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.787, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Naše čete morale zapustiti Koroško.

LDU Pariz, 22. oktobra. (Brezlično.) Poslaniška konferenca je proučevala jugoslovanski odgovor glede izpraznitve Koroške in je sklenila, da bo v novi noti zahtevala, da jugoslovanske čete brezpogojno izpraznijo Koroško.

Belgrad, 22. oktobra. (Izvirno.) Kakor izvemo, je naše v coni A stoječe vojaštvo dobilo povelje, da se mora tekom današnjega dne umakniti iz plebiscitnega ozemlja. Plebiscitna komisija je podala izjavo, da jamči za to, da se nikomur, ne našim uradnikom, ki ostanejo začasno še tam, in ne prebivalstvu, ne bo zgodilo nobenega dejanskega nasilja. (Zopet leži dokaz pred nami, da se centralna vlada brezpogojno uklanja pritisku entente, katera izvaja proti nam silo, kakršne si ni upala izvajati proti nobenemu alijranemu narodu. Op. ur.)

Vprašanje krivde.

Koroška tragedija je postala predmet strankarskih razprav, postala je predmet boja med Slovenijo in Belgradom. Naš tisk se v vedno večji meri polasčuje tega vprašanja in prav kmalu bomo videli, kako bodo različne patriotske struje začele kovati iz te nesreče kapital za volitve. »Slovenski Narod« skuša vsled pomankljivega zaupanja volivcev v demokratsko stranko s koroško nesrečo v javnosti agitirati za svojo skupino. Zopet je objavil članek iz srbskih listov, da more s pomočjo drugih napadati deželno vlado za Slovenijo. To pot citira radikalno »Epoho« in pravi:

»V prvi vrsti je bila naša javnost, zlasti srbska, slabo informirana o koroškem vprašanju. V tem oziru pa pada glavna krivda na pokrajinsko vlado v Ljubljani, ki je bila najbolj poklicana, da o tem zadostno poduči našo javnost in da se le-ta z koroškim vprašanjem pravočasno zainteresuje v časopisju, na javnih zborovanjih itd. Krivda pada na slovenske poslance vseh skupin, ki so bili popolnoma neaktivni v parlamentu, ali so se dotikali vprašanja samo površno, tako da niti naši parlamentarni krogi in vsled tega tudi vlada niso imeli možnosti, da bi se resneje in pravočasno zainteresovali s tem vprašanjem. Pokrajinska vlada v Ljubljani pa je bila v svojem postopanju tako slepa, da je to podobno naravnost zločinu. Ona je nam-

Belgrad, 22. oktobra. (Izvirno.) Ostavka delegata Jovana Jovanovića je sprejeta in na mesto začasnega njegovega namestnika dvornega svetnika dr. Iva Šublja je za delegata pri plebiscitni komisiji v Celovcu imenovan Srb, bivši poslanik gosp. Kosta Hristić.

Belgrad, 22. oktobra. (Izvirno.) Vsled večerajšnjega ultimatumu zaveznikov je vlada poslala na Koroško novega delegata dr. Hristića z namestnikom dr. Šubljem, da izvrši zahtevano evakuacijo naših čet. Administrativna uprava pa ostane v naših rokah, dokler se naša delegata ne dogovorita s plebiscitno komisijo o načinu in času predaje.

LDU Dunaj, 22. oktobra. »Wiener Mittag« poroča iz Celovca, da odnašajo Jugoslovani iz Koroške zasebno in državno lastnino.

reč pridelila plebiscitni komisiji kot referente celo čistokrvne Nemce iz Gradca, kakor n. pr. nekega Rudolfa Steinmetza, bivšega c. in kr. poročnika, katerega naša sodišča zahtevajo za izvršene zločine proti mednarodnemu javnemu pravu v času, ko je bil avstrijski komandant v nekem mestu v Sandzaku. Tega človeka je tedaj pokrajinska vlada v Ljubljani določila v to, da »ščiti« interese Slovencev v tako delikatnem vprašanju! Sedaj pogledimo, da-li je naša vlada skrbela za potrebne mednarodno-pravne garancije za izvršitev plebiscita na Koroškem? Zdi se, da ne. Nezavisno od navedenih pogrškov opozarjamo na neko vest, objavljeno v pariškem »Tempsu« dne 12. t. m. o plebiscitu na Koroškem, iz katere je razvidno, da na Koroškem izvršeni plebiscit pod navedenimi okolnostmi ni veljaven. V tej notici se pravi doslovno: »Eden avstrijski aeroplan je plaval nad plebiscitno cono, meta-joč propagandistične letake. Neki drugi aeroplan, ki je tudi plaval nad to cono, se je moral vsled defekta spustiti na tla; pilot je ostal nepoškodovan.« Po mednarodnem pravu je v sličnem slučaju zračni prostor nad plebiscitnim ozemljem istotako nevtralizovan, kakor sama oblast plebiscita. Avstrijski so kršili nevtralnost plebiscitne cone v najdelikatnejšem momentu. Radi tega ta plebiscit ne more biti veljaven, niti priznan z naše strani. Plebiscit se mora obnoviti, to tembolj, ker smo tudi poleg gori navedenih činjenic dobili znatno

število glasov (41 odstotkov). Besedo ima kraljevska vlada!

Temu nasproti moramo ugotoviti sledeča dejstva, katerih resničnost je tako neizpodbitna, da o njej nihče dvomiti ne more. Če nam srbski list zatrjuje, da je bila srbska javnost o koroškem plebiscitu slabo poučena in da zadene glede tega glavna krivda deželno vlado za Slovenijo, moramo javno ugotoviti, da je bil plebiscitni komisiji v Celovcu prideljen na izrecno željo gospoda delegata urednik »Domovine« in Žerjavov pristaš g. Plut, ki je imel izrecno nalogo, da skrbi on za informacijo hrvatskega in srbskega časopisja, s katerim da ima on že od preje dobre zveze. Ako ta gospod ni storil svojih dolžnosti, zadene krivda njega, gotovo pa ne deželne vlade, ki njega ni niti predlagala niti imenovala, temveč se je vse to zgodilo brez njenega zaslišanja.

Kar se tiče izvajanj, ki se nanašajo na g. Rudolfa Steinmetza, omenjamo, da mi tega gospoda ne poznamo bliže, vemo pa, da je Slovenec in da je bil član delegacije naše kraljevine na mirovni konferenci v Parizu in tudi vemo, da ga tja ni poslala pokrajinska vlada v Ljubljani, temveč centralna vlada v Belgradu. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da od nobene strani nismo doslej slišali o kakih pri- tožbi proti gospodu Steinmetzu ne v Parizu in ne sedaj v Celovcu. V tem oziru so tedaj očitki neupravičeni. Če pa imajo Srbi z g. Steinmetzom kak račun poravnati izza vojnega časa, tega ne vemo; pač pa se moramo čuditi, da ga je centralna vlada kljub temu poslala kot svojega delegata na mirovno konferenco v Pariz.

To je naš odgovor »Slov. Narodu« in »Epohi«, kateri smo vsekakor hvaležni, da je ugotovila odgovornost centralne vlade in povdarila neveljavnost koroškega plebiscita. Neizpodbitna resnica je, da je belgrajska vlada lahkomišelnost, malovečnost, in če se poslužujemo terminologije »Epoh«, zločinsko dala plebiscitni komisiji vse pravice iz rok, katere so si naši delegati v Parizu s tolikim trudom, naporom in bojem priborili napram Nemški Avstriji, in to kljub ugovorom, protestom in opominom slovenske vlade in kljub njenemu odstopu. Tako se je zgodilo, kar je deželna vlada v Ljubljani Belgradu napovedovala: nastal je na Koroškem položaj, v katerem glasovanje ni moglo drugače izpasti, kakor je izpadlo! Trdno smo prepričani, da bi bile stvari povsem drugače izpadle, ako bi bil stal na čelu neuklonjeni Stojan Protič. Tudi mi smo mnenja, da ima sedaj besedo kraljevska vlada, ki ima vso oblast in vso moč v svojih rokah. Toda beseda, ki je prišla, ko to pišemo, od kra-

ljevske vlade v Ljubljano, je ta, da morajo naše čete zapustiti z današnjim dnem brezpogojno slovensko Koroško.

Zbor zaupnikov S. L. S.

se vrši v ponedeljek dne 25. okt.
ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani
hotela Union v Ljubljani s sledečim dnev-
nim redom:

1. Poročilo o političnem položaju. Poroča dr. Korošec.
2. Naš volivni program. Poroča dr. Gosar.
3. Naše gospodarske naloge. Poroča poslanec Brodar.
4. Sklepanje o kandidatih za volitve v ustavotvorno skupščino.

Pozivljamo vse zaupnike, ki dobe v prihodnjih dneh pismena vabila, da se tega vелеvažnega zbora zanesljivo vdeležijo.

Načelstvo SLS.

Nov atentat demokratičnega ministra Stojanovića.

Belgrad, 22. oktobra. (Izvirno.) Kakor znano, je finančni minister dr. Stojanović dal Narodnemu predstavništvu zagotovilo, da finančni zakon ne uveljavi, dokler finančni odbor zakona ne presmotri in v sporazumu s ministrom ne sklene izvesnih sprememb. Trdno nadejajoč se na to, je Narodno predstavništvo dalo vladi pooblastilo, da izvede nekatere zakone potom ukazov. Zda pa se je izkazalo, da je finančni minister izdal finančni zakon brez sprememb, sklenjenih od finančnega odbora in tako Narodno predstavništvo enostavno prevrnil. Poslanec »Jugoslovanskega kluba«, Veselj, je vsled tega danes v Narodnem predstavništvu podal protestno izjavo, v kateri konstatira, da je g. finančni minister v svojem ekspezeju v seji Narodnega predstavništva izjavil, da je usvojil vse spremembe finančnega odbora. Uverjeni, da so te spremembe res sprejete, so poslanci glasovali za ukazne naredbe. Medtem pa so poslanci sedaj opazili, da finančni minister v finančni zakon ni sprejel nobene bistvene spremembe, katere je predlagal in sklenil finančni odbor.

LISTEK.

Ivan Dolenc:

Herman Wendel o jugoslovanih.

(Konec.)

Z mislijo, da Jugoslavija obstoja in da bo procvitala kakor malokatera druga država — rodovitnost Macedonije stavijo nemški pisatelji v eno vrsto z rodovitnostjo Egipta — se bodo evropske države, ki jim razvoj Jugoslovancov ni prav po godu, tem laže sprijaznile, čim bolj bodo spoznale Jugoslovane, njih zgodovino in njih kulturo v pravi luči. Če je hotel pisatelj v svoji prvi knjigi pripraviti Nemce na neizogibnost jugoslovanskega pokreta, ima v drugi knjigi namen, »Südslawisches zu zeigen, wie es wirklich ist, und uns (Nemcem) ein viel verkanntes und verleumdetes Volk näher zu bringen, das, wenn über kurz oder lang Deutschösterreich mit uns verschmolzen ist, zu den unmittelbaren Nachbarn der deutschen Republik gehören wird.« (Iz predgovora.)

Zato je pričel pisatelj seznanjati v manjših člankih — najdaljši obsega 12. najkrajši komaj 4 strani naše knjige — Nemce z razmerami v Jugoslaviji. Že med vojsko je bil napisan članek o agrarnem vprašanju v Bosni in Hercegovini, kjer je pustila Avstrija srednjeveške fevdalne raz-

mere dostikrat skoro nedotaknjene. Ob obeltnici smrti največjega hrvaškega pesnika Petra Preradovića (aprila 1918), je pojasnil pisatelj v zvezi z opisom pesnikove osebnosti tudi narodni prepoved Hrvatov. O osebnih zvezah, ki vežejo pisatelja z osebnostmi iz jugoslovanskega političnega življenja, nam priča prijateljski nekrolog srbskemu časnikarju socialistu Dušanu Popoviću. Razvoj socializma v Jugoslaviji opredeljuje pisatelj v posebnem odstavku, prav tako tudi stranke na Hrvaškem. Vsementno pisani odstavek »Habsburgs Schuld« slika umazano politiko, ki jo je vodil Dunaj proti Srbom od časa, ko so opetovano prosili Srbi Avstrijo, naj jih reši turške jarma, pa do l. 1914, ko so izvili na Dunaju iz trte vest, da je imela ofcielna Srbija zvezo z umorom v Sarajevu.

Posebno pa moramo biti pisatelju hvaležni, da je v teh težkih časih brez ozira na desno in levo povzdignil svoj glas v prilog naši stvari v sporu z Italijo:

»Ob wir gleich mit gebrochenen Rippen im Abgrund liegen, in unserem Elend der Muße und Neigung beraubt, uns um fremder Leute Hader zu kümmern, so ist in diesem Streifall, da alles geschriebene und ungeschriebene, alles göttliche und menschliche Recht sich nicht am italienischen Pol sammelt, achselzuckende Parteilosigkeit unwürdig und feig.« (»A. u. U. S.«, str. 84.)

Proti Italijanom, ki se sklicujejo na

zgodovinske pravice, je zapisal tudi klasični stavek:

»Plusquamperfekt, Perfekt und Imperfekt sind ungiltige Zeiten, wo die Rechte von Völkern konjugiert werden; alles Historische ist nur Gewalt, die sich der Tod über das Leben annahmt; Gegenwart allein darf auftrumpfen.« (»A. u. U. S.«, str. 81.)

Naj omenim še iz knjige »Südosteur. Fragen« dva sestavka, ki sta za nas posebno poučna. To sta članka o Črni gori in o Albaniji. Oba se bereta kakor romana. Prvi nam slika umazano sebičnost črnogorskega Nikite, ki je sprejemal denar od petih držav (Rusije, Avstrije, Italije, Francije in — Turčije) in se celo življenje protivil vsakemu poizkusu ujedinjenja Srbov, ako bi krona ujedinjene Srbije ne pripadla njemu. To je bil med drugim tudi vzrok, da si je nadel leta 1910 kraljevi naslov; ni hotel biti »nižji po činu«, ako bi bilo kdaj treba vpostaviti mesto dveh eno samo vladarsko dinastijo. V Črni gori je zatiral vsako gibanje, ki je težilo za ustavo, in prav slabo ločil med državnim denarjem in svojim privatnim imetjem. Tako je prišlo da je bil vladar najrevnejše dežele v Evropi eden najbogatejših knezov sveta. Zato je celo bolgarski poslanik v Berlinu Rizov, ki je umrl v zadnjem letu svetovne vojske, smatral za neobhodno potrebno, da se Črna gora zedini s Srbijo, »ker je čisto srbska dežela, ker vse črnogorsko ljudstvo to združitev vroče želi, ker Črna

gora nima pogojev, potrebnih za moderno neodvisno državo, in ker čutijo Črnogorci nekaj let sem tako organsko sovrastvo proti dinastiji, da bi se oddolili, če se ne izvrši spojitve s Srbijo, preje celo za Avstrijo nego za samostojno Črno goro pod dinastijo kralja Nikite.« (»Südosteur. Fragen«, str. 118.)

»Albanski voz« nas pa seznanja z Albanci, ki jih je, kakor rečeno, spoznal pisatelj tudi osebno na poti skozi njihovo deželo. Albanci po pisateljevem mnenju za samostojno državo niso zreli, ker je njih kulturno stanje nižje, nego je bilo stanje Grkov in Rimljanov ob vstopu v zgodovino. Celot Galci, kakor jih opisuje Cezar, se glede kulturne stopnje dajo primerjati samo z onimi Albanci, ki stanujejo po ravninah, dočim so prebivalci gora skoro popolnoma divji. Razdeljeni so že po zemljepisni legi v mnogo med seboj ločenih plemen, ki se medsebojno niti v jezikovnem oziru ne morejo sporazumeti in ki tudi sicer nimajo nobene skupne ideje. Petina vsega moškega prebivalstva pade kot žrtev krvne osvete. Po veri jih je kakih 7 desetih mohamedancev, 2 desetini pravoslavni in 1 desetina katoličani. Toda verstvo je zapustilo v značaj plemena prav malo sledov. Ker živi to plemo v taki bedi, da tvori snov tisti peščici narodnih pesmi, ki jih imajo, skoro samo: trud in zvižaja pri ovčji tatvini.

Volivni boj za konstituantno.

NAČELNIKOM IN ODBORNIKOM ORGANIZACIJ S. L. S.

V ponedeljek, dne 25. oktobra popoldne ob 3. uri naj se zberejo vsi načelniki in odborniki S. L. S., ki se udeležijo zbora zaupnikov, v knjižnici dvorani Jugoslov. tiskarne III. nadst., k važnemu posvetu. Načelstvo S. L. S.

v Kandidati J. D. S. Izvrševalni odbor J. D. S. je imel včeraj sejo. Sklenilo se je, da J. D. S. pri volitvah v vseh treh okrožjih nastopi samostojno. Izvrševalni odbor je sklenil zaupnikom predlagati kot nosilce list: za Ljubljano dr. Ivana Tavčarja, za kranjsko okrožje dr. Gregorja Žerjave in za okrožje štajersko-prekmursko dr. Vekoslava Kukovca. — Dr. Tavčar bo torej tudi šel z mladino. Tako bomo imeli v J. D. S. odločnega zastopnika najreakcionarnejših nazorov v političnem in gospodarskem oziru. In kljub temu je in ostane ta stranka »demokratska«!

v O kandidatih listini J. D. S. piše »Jugoslavija«: Na včerajšnji seji načelstva J. D. S. se je sestavila lista za Ljubljano. Stranka kandidira gg. dr. Tavčarja, dr. Reisnerja in dr. Mohoriča. Četrto mesto za enkrat še ni zasedeno, ker je gospod, kateremu je bilo namenjeno, kandidaturu odklonil. Pozornost vzbuja dejstvo, da v listi ni nobenega zastopnika »mladinov«, pač pa zastopnik njihovih hudih nasprotnikov, takozvanih »gospodarskih krogov«, ki so hoteli najprej osnovati svojo lastno stranko, pa so pozneje to misel opustili. Pridružili so se skupini dr. Tavčarja, a ba je pod pogojem, da ta vsaj v Ljubljani ne podpira »mladinov«. — Razlog je enostavno ta, ker so mladini tako zelo priljubljeni v Ljubljani, da bi ne dobili niti enega mandata, če ne bi bili naprosili starihov.

v Narodno socialna stranka kandidira v Ljubljani Iv. Deržiča, Antona Brandnerja, Fr. Podbevška in Ivana Hiterja; na štajerskem nosi strankino listo dr. Rybač. — Nekako čudno se sliši, da bo nosil listo Narodno socialne stranke dr. Rybač, ki je bil s to stranko v Trstu v tako odločnem boju.

v »Samostojni.« — »Jutro« poroča: »Početkom t. m. je »Samostojna kmetijska stranka« izdala poziv na S. L. S. in J. D. S., s katerim je tema strankama ponujala volilni kompromis. S. L. S. je poziv zasmehovala, J. D. S. pa je izjavila da je pripravljena pogajati se. Pri pogajanjih se je izkazalo, da je kompromis nemogoč.« — Torej bodo samostojneži nastopili pri volitvah »samostojno«. Kljub temu ostane samostojna stranka privrsek liberalne stranke, ki je ravnotako »demokratska«, kakor je samostojna »kmetijska«. Samostojneži so se pač zbal, da ne bi dobili nobenega glasu med kmeti, če se za volitve zvežejo s stranko dr. Kukovca in njemu podobnih prijateljev kmetijskega stanu. Tako bodo eni in isti zastopniki kapitalistov, bank in prekupcev nastopili pri volitvah pod dvema firmama. Navzlic temu jih naše kmetjsko ljudstvo predobro pozna, da bi šlo na »samostojni« lim.

v Program Samostojne, ki ga objavlja zadnji »Kmetijski list«, je čuda kratek in enostranski. V njem ne najdemo nič o ravnopravnosti Slovencev s Hrvati in Srbi, nič o samoupravi, ničesar o izenačenju davkov, posebej še ničesar o stališču Samostojne kmetijske stranke do katoliške

vere in Cerkve, do verskega pouka v šoli in do zakona. Kako pa hočejo samostojni poslanci glasovati, če pridejo v ustavotvorni zbornici taka vprašanja na vrsto? In na vrsto pridejo prav kmalu! Najbrž bodo res tako storili, kakor je rekel glede teh vprašanj neki samostojnež: »Bodo že gospodje v Belgradu napravili.« To je zelo verjetno. Saj so samostojni popolnoma odvisni od liberalcev.

v Mušica in slon. Katoliški Cerkvi se obetajo jako resni časi. Na seji izvršilnega odbora J. D. S. v Ljubljani 21. oktobra tega leta je namreč dr. Žerjav razvijal tudi svoj cerkveni program, rekoč: »Razmerje do cerkve J. D. S. kot svobodomiselnih stranki ne bo delalo težav. Katoliška cerkev nosi v svojem plašču mir in vojno z našo stranko in državo. Ako bo zrna, zlasti če bo prenehala z organiziranjem posebne cerkvene politične stranke, ne bo nikdar incidentov. Drugim veroizpovedanjem ne pride na misel, da organizirajo verske stranke. Klerikalizem, ki ga vodi šef v italijanskem Rimu, bomo preganjali, dokler ga ne preženemo iz Jugoslavije.« — Katoliška Cerkve stoji sedaj pred usodnim vprašanjem: nadaljevati svoje delo ali pa poslušati Gregorja Žerjave. Kajti sicer jo on prežene iz Jugoslavije. Mi bi svetovali, naj postane zrna in ne nese boja v svojem plašču, ker v tem slučaju ji bo voditelj kranjske J. D. S. za enkrat še prizanesel.

ČLANOM NAČELSTVA S. L. S.

V ponedeljek, dne 25. oktobra ob 3. uri popoldne bo po zboru zaupnikov seja načelstva S. L. S. v posvetovalnici E. T. D., Jugoslov. tiskarna I. nadst. Načelstvo S. L. S.

v O avtonomiji se je dr. Žerjav v svojem programatičnem govoru sledeče izjavil: »Državno upravo treba izdatno dekoncentrirati. Poleg tega naš program pripo-roča samoupravo občin, okrajev, pokrajin z lastnimi dohodki in imetjem, z voljenimi zastopi, ki bodo izdajali tudi norme v okviru pooblastila v ustavi in posebnih zakonih in prevzeli tudi upravne naloge lokalnega značaja. Paziti je treba, da se najde prava srednja linija: da bodo ti zastopi pred vsem gospodarski, ne pa torišča neplodne ali celo plemenske politike, da ne dobe bremen preko finančne zmoglosti onih, ki jih predvsem dosežejo davki samoupravnih teles, po drugi strani pa, da nam bo varovana dragocena iniciativa in kontrola samouprave in da se uvažujejo krajevne razmere. Pri tem bomo strogo izključevali avstrijski dvotirni sistem, ki je dopuščal, da sta državni in samoupravni aparat drug drugemu izpodjedala avtoriteto. Odklanjamo tudi vsak prikrit federalizem, ki ga vsebuje Protičev in klerikalni načrt s tem, da hoče od deželnih zborov izbranim odborom poveriti tudi vso državno notranjo upravo v pokrajini.« — Smisel teh besed je na eni strani nepredoren kakor ljubljanska megla, na drugi pa čisto jasen: Jugoslovanska »demokratska« stranka je proti temu, da bi samouprava imela kaj oblasti glede notranje uprave in da bi ne imela absolutno nobene politične moči, temuč samo gospodarsko. To je dr. Žerjav odkrito povedal, okoli vsega drugega pa hodi kakor mačka okoli vrela kaše. »Plemensko«, to se pravi, slovensko politiko pa naj vodi v Belgradu Vesnić, Drašković in Stojanović. To je program Jugoslovanske »de-

mokratske« stranke. Kdor je za to, bo 28. novembra volil dr. Žerjave.

v Samoupravo razume dr. Gregor Žerjav jako originalno. On v svojem programnem govoru na eni strani odklanja takozvani dvotirni sistem, kjer obstojata vzporedno državna in deželna uprava, na drugi pa zopet odklanja načrt naše stranke, ki hoče od deželnih zborov izbranim odborom poveriti državno notranjo upravo. Po njegovem bi torej deželna uprava ne imela državne notranje uprave, na drugi strani pa bi ne obstojali dve, državna in deželna uprava, ampak samo ena. To ne logično kolobocijo naj kdo razume! Dve upravi ne smeta biti, samo ena, in ta ena uprava ima biti državna in ne deželna. To je centralizem v najhujši in najizrazitejši obliki. Potem pa dr. Žerjav še govori o avtonomiji! Tako slepomišenje servira J. D. S. slovenski javnosti kot nekaj demokratskega.

v Delavski program je na seji izvrševalnega odbora J. D. S. 21. tega meseca dr. Žerjav tudi razvijal. Povedal pa ni nič razven da se je izjavil proti splošnemu 8-urnemu delavniku v industriji. Ni pa voditelj jugoslovanske »demokratske« stranke povedal, da je njegov drug po stranki in misljenju, minister Drašković, predložil te dni zakonski načrt »o redu in radu«, v katerem se delavstvo obvezuje, da štrajk štirinajst dni prej napove, da ga more oblast lažje zadušiti, se militarizirajo najvažnejša podjetja in vsako gibanje za izboljšanje delavskega položaja s policijsko in vojaško silo onemogoči. Tako demokratska stranka z zakoni in odredbami duši delavstvo, njeni voditelji pa mečejo ljudem peska v oči s »programatičnimi izjavami«.

v O dolžnosti dela je govoril 21. t. m. v izvršilnem odboru J. D. S. njen voditelj, Nalaga pa dolžnost delati samo delavcem, katerih zahtevo po splošnem osemurnem delavniku v vseh industrijskih obratih imenuje brezmiselnost, ne zahteva pa dolžnosti dela za one, ki nič ne delajo, ampak samo uživajo sadove tujega dela. Takih »demokratov« varuj nas Bog!

Kaj je vse »Jugoslovanska Demokratska Stranka« naredila za »Jugoslavijo«?

1. Valutno reformo 1 : 4, dr. Kukovec pa je celo zahteval 1 : 10, in je s tem konfiscirala dve tretjini našega premoženja. — 2. Naložila po svojem finančnem ministru strahovit proračun, kateri bo uničil naše gospodarstvo. 3. Odpravila deželno avtonomijo Slovenije, tako da nam zdaj absolutno komandirajo Pribečevići, Druškoviči in Stojanoviči.

v Stanovanjsko vprašanje je reševal vodja »demokratov« na seji J. D. S. v Ljubljani in rekel: »Napeli bomo vse moči, da rešimo stanovanjsko vprašanje. Z garancijo obresti in drugimi pogodnostmi bo mogoče privabiti ali pa, če ne gre drugače, prisiliti privatni kapital, da gradi.« — Pred volitvami v ustavodajno skupščino napenja dr. Žerjav vse svoje moči, da prisili privatni kapital, da gradi hiše, ko pa je naš poverjenik za socialno skrb dr. Gosar izdal naredbo, da privatni kapital k temu prisili, pa sta tovariša gospoda Žerjave, ki jih zdaj J. D. S. z njim vred kandidira, dr. Tavčar in dr. Kukovec, napela vse moči, da to preprečita. Voditelj J. D. S. je svoj programni govor zaključil takole: »Naj pa de demagogija, naj živi ljubezen do edinstvene domovine in razum: Ako ta dva činitelja prodereta, bo pri volitvi zmagała JDS.« — Moralo bi se reči: »Ako so že

vsi ljudje pri nas padli na glavo, ako ni več nikogar, ki ne bi sprevidel hinavščine J. D. S., in ako so vsi tako lepi, da ne vedo več razlikovati besed od dejanj, potem bo pri volitvah zmagała J. D. S.«

S čem nas je osrečila »Slovenska demokratska stranka«? 1. Razbila je dr. Žerjavu 145 avtonomnih občinskih odborov. — 2. Onemogočila stanovanjsko reformo dr. Gosarja s tem, da je vzela v zaščito velekapitaliste. — 3. Glasovala zoper žensko volivno pravico v konstituantni in hoteli oropati kmetjsko žanstvo iste pravice v občinah. — 4. Onemogočila upravno sodišče za Slovenijo, da smo brezzaščitno izročeni birokratičnemu absolutizmu. — 5. Zagovarja militarizem in protidelavsko zakonodajo ministra Draškoviča.

v Ministrom se mudí z ustavo. Glasilo »Hrvatske Zajednice«, »Hrvate«, se bavi z načrtom ustave, ki ga izdeluje vlada in z govoricami, da sta tudi zastopnika »Zajednice«, ministra Drinković in Kovačević, ta načrt odobrila. »Hrvat« izjavlja, da tega ne veruje, če bi pa bilo res, da soglasje teh ministrov stranke ne veže. Najbrže je to intriga »demokratov«, ki bi pred volitvami radi natvezli javnosti, da so voditelji vseh strank v vladi za centralistični načrt ustave, kakršno bi radi imeli v državi »demokrati«. Glasom informacij »Hrvata« je ministrski svet sklenil samoupravo brez političnega zastopstva in zakonodajne oblasti. — Vladi v Belgradu se sploh čudovito mudí z ustavo, kajti danes se poroča, da je že imenovana komisija za upravno razdelitev kraljevine SHS, v katero so imenovani dr. Jožić Rus, dr. Radivojevič, dr. Milovan Grba in Filip Lukas. Komisija ima nalog, da zbere potrebno gradivo in izdela predlog o upravni razdelitvi naše kraljevine z ozirom na prometno-gospodarske razmere in potrebe. — Kako se to lepo sliši: »prosvetno-gospodarske potrebe!« Morebiti razdele Slovenijo v tri »pokrajinske vlade«, Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko. Brez legislative seveda. Potem naj demokrati to ustavo kar oktroirajo, utavodajna skupščina pa naj jo sprejme. Če ne, jo lahko razženejo, kakor je to delal rajni grof Tisza slavnega spomina. Pribečević bi bil za to sposoben.

v Proti centralizmu piše »Obzor« jako zanimiv članek. O programu Demokratske stranke pravi: »Teško je, da bi od 88 mandatov v Hrvatski demokrati dobili 10 in še za te se bodo imeli zahvaliti Srbom. Med Hrvati v obče ne more biti pristaev demokratov, ker take samomorilske politike ne more noben človek podpirati, ako ni v to primoran. Treba samo prečitati njihov program, pa je jasno, da Hrvati ne morejo pristati na to, da bodo prosto material za davke in vojsko, o njihovi usodi v najmanjšem vprašanju pa bi smel odločati samo Belgrad. Tega ne sprejme noben Hrvat niti takrat, če bi to sklenila konstituant, toda v konstituenti bo odločevala kvalificirana večina in mi upamo, da bodo Hrvati zadosti močni, da tak centralizem in tako smrtno obsodbo s svojimi glasovi onemogočijo.« — »Obzor« računa na 200 glasov jugosl. avtonomistov, ne všteti še druge stranke. Glede teh pravi, da srbska radikalna stranka gotovo ne bo za centralizem Pribečevića! Stojan Protič ne bo pogazil svojega programa. Nato se bavi »Obzor« s sejo ministrskega sveta, ki se je pečal z ustavo, in pravi, da ali ni res, kar demokratska »Politika« poroča (da so namreč tudi nedemokratski ministri sprejeli

Vsa rodovitna zemlja se nahaja v rokah absolutno vladajočih veleposestnikov. Treba bi bilo najprej, da bi prišla kaka sosedna država, ki bi jim osvobodila zemljo in ustvarila varnost življenja in imetja. Pisatelj je bil ob času, ko je pisal »Südsleur-Fragen«, mnenja, da bi bilo za Albanijo najbolje, če jo zasedeta Srbija in Grčija. Albanci bi smatrali vsako vlado za osvoboditeljico, ki bi jim rešila zemljo fevdalcev, ki posedujejo na desetisočih rodovitnih zemlji. Seveda takrat Srbija ni imela še dohoda do morja in bi se bila — vsaj pred svetovno vojno — vsled lastne koristi rada poprijela nadv snážetave ne koristi rada poprijela nadvse težavnega dela, da zanese civilizacijo med Albance. Dandanes, ko ima Jugoslavija druge dohode do morja, nisem našel nikjer med Srbi kake izrazite želje po Albaniji.

Wendel je, kakor rečeno, obiskoval pred vojsko samo balkanske države. Posebno intenzivno se je bavil s Srbi. V Slovenijo je prišel prvič baš o času, ko je nastopila demokratsko-socialistična vlada. Zato je naravno, da mu je bilo baš vsled razmer in načina, kako je spoznaval našo državo, najtežje dobiti pravilno sliko o krščanski demokraciji, ki jo zastopa v politiki SLS, oziroma Pučka stranka na Hrvatskem. V celoti lahko opazujemo, da je njegovo mnenje o Slovencih tem ugodnejše, čim bolj neposredno jih je spoznaval. V našem časopisju je bilo že objavljeno mesto, kjer pisatelj pohvalno omenja delovanje naše duhovščine;

»In den Dörfern mit ihren weißgetünchten, außen und innen sauberen und geräumigen Häusern erinnert nichts an den Süden und nichts an den Osten Europas; wäre es ein wenig schmutziger, man könnte sich in Frankreich wähnen. Viel Verdienst an diesem hohen Stand der Gesittung hat die mit dem Volk fest verwachsene katholische Geistlichkeit, die — der Name des unlängst verstorbenen Dr. Krek ist Fahne und Programm — durch Gründung und Ausbau von wirtschaftlichen Organisationen die nationale Widerstandskraft der breiten Schichten stärkte und das kleinste Dorf in ein Netz von landwirtschaftlichen Kredit-, Produktions- und Konsumgenossenschaften einspannte.« (Str. 100).

Na nekaterih mestih se seveda opazi, da ni bil pisatelj zadostno informiran o ciljih imenovanih dveh strank. Tako se nahaja na nekaj mestih (n. pr. na str. 51 in 60 knjige »A. u. u. S.«) napačno mnenje o stališču SLS v vprašanju agrarne reforme in o vzrokih, zakaj je stranka proti centralizmu. To se ne bo zdelo nikomur čudno, če vpošteva, da je bil dotični članek spisan že v avgustu 1. 1919 (ne: 1918, kakor stoji pomotoma v datumu na strani 46), torej preden je mogel pisatelj bližje spoznati posamezne stranke v naši novi državi.

Nekatere »lapsus calami« v knjigi »A. u. u. S.« bo pazljivi bralec sam popravil, tako n. pr. se mora glasiti datum na str. 86 očividno: »Januar 1920« (ne 1919).

Na nekaterih mestih se nahaja pomotoma tudi izraz »grško-katoliška« mesto »pravoslavni« (»S. F.« str. 15 in 51, »A. u. u. S.« str. 22), dasi seveda pričajo druga mesta, da pisatelj dobro loči med pravoslavni in med unitarnimi kristjani.

Posebe pa moramo omeniti slajni Wendelov slog. O njem je dobil bralec že malo sliko na podlagi onih krepkih stavkov, ki smo jih citirali v razpravi in ki bi jih bilo dostikrat prav težko prevesti v slovenščino. Branje Wendelovih političnih spisov je estetičen užitek. Nekaka preprosta eleganca je v njih. Primere so vzete iz navadnega življenja in tako nazorne, da ti misel, ki jo hoče pisatelj izraziti, res kar oživi pred očmi.

Wendelovo pripovedovanje je lapidarno in zahteva od bralca, ki hoče slediti in uživati, da ne bere prehitro. Sicer pa tega bralec itak ne bo storil, ker pisatelj od njegove predizobrazbe toliko zahteva, da bo tudi dotični, ki mu polje naše domače zgodovine ni tuje, moral dostikrat obstati in iskati v svojem spominu ali pa v zgodovinskih knjigah že pozabljene podatke. Po našem mnenju je šel pisatelj v tem oziru na več mestih predalet in dal hrustati bralcu presneto trde orehe.

Wendel je napisal poleg imenovanih dveh del tudi knjigo »Makedonien und der Friede«, ki jo je pa nemška cenzura med vojno zaplenila. Sedaj je izšla knjiga v oči pisateljevi volji, ko je namreč delo pisal. Je moral z »mi na cenzuro mnoge

stvari izpustiti in druge omiliti. Toda žrtve na vsebini so se cenzuri zdale še vedno premajhne. Kajiga je bila ob času, ko bi bila aktualna, propovedana. Sedaj so jo dogodki prehiteli.

Letošnje poletje je dovršil Wendel novo delo o Jugoslovanih: »Aus dem südslawischen Risorgimento«. Na podlagi življenja in del znamenitih mož (Dositeja Obradoviča, Gaja, Strossmayerja, Svetozarja Markovića in Kreka) je opisal jugoslovanski preporod. Knjiga je v tisku in bo izšla pri Perthesu v Göttingu.

V drugi polovici letošnjega avgusta se je podal Wendel na svoje šesto potovanje po Jugoslaviji. Mudil se je nekaj dni v Ljubljani, v Zagrebu in Belgradu; od tu je pa odpotoval 8. septembra v Makedonijo. Tudi o tem potovanju izide posebna knjiga.

Wendel je tudi stalni poročevalec lista »Frankfurter Zeitung« o razmerah v Jugoslaviji. Vsak dan dobiva približno 25 slovenskih, hrvaških in srbskih časnikov. Njegova knjižnica je morebiti največja zasebna knjižnica jugoslovanskih knjig v Nemčiji.

Mi želimo pisatelju veliko uspeha pri njegovemu delu. Najlepšo latoriko si bodo priborili tisti, ki bodo po rizotah medsebojnega sovraštva največ grozotah k udeleževanju resnice, da smo ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi.

Belgrad, 11. septembra 1920

vladni centralistični načrt) ali pa bi morali ministri, ki zastopajo hrvatski »Narodni klub« podati demisijo.

v Hrvatska ljudska stranka. Županijski zbor za virovitiško županijo bo v nedeljo 24. t. m. v Osijeku. Na zborovanju bo govoril tudi minister dr. Korošec. Za zagrebsko županijo se je vršil zbor v nedeljo 17. t. m. Na tem zborovanju so postavili volivno listo za zagrebsko županijo. Na prvem mestu kandidira dr. Josip Andrić.

v Sljajno kritiko razdiralnega dela Demokratične stranke oziroma Pribičevića vsebuje izjava, s katero je te dni vstopil v srbsko radikalno stranko znani dr. Bogdan Medaković, bivši šef hrvatsko-srbske koalicije in predsednik sabora. Dr. Medaković, eden najboljših poznavalcev političnih prilik v Jugoslaviji, opisuje, kako je prišlo do zedinjenja, kako pa se je potem začel splošen propad Narodno skupščino in kraljevsko vladu, kakor pa se je potem začel splošen propad po krivdi politike demokratov, oziroma Pribičevića. Pravi: »Toda tu v Belgradu, v Narodnem predstavništvu in v političnem življenju, pri reševanju velikih socialnih in ekonomskih vprašanj, se je začelo delati z metodami, ki uvajajo desorganizacijo in destruktivno. Kako se je odpočetka ustvarjala nova država, tako se je zdaj ustvarjala nova stranka, ki je imela dati maha nebrzdanemu častihlepu, zavzeti gospodujoči položaj in zvesti na nič najmočnejšo srbsko stranko, radikalno. To se je delalo, mesto da se gradi in ojačuje država in dviga njen ugled. Pozabilo se je na velika vprašanja, ki jih stavlja realno življenje in ki so se morala takoj in pravilno rešiti, da se ne oškoduje država. Sedaj oni, ki so pred zedinjenjem delali za dualizem, padajo v drugo skrajnost, zdaj jim je parola centralizem. Sedaj hočejo vse izenačiti, uničiti tradicije, ubiti vsa plemenska čustva. Sedaj oni, ki so ustvarjali Narodno vijeće, ki so se udeleževali vsega, kar se je 1. decembra 1918 naredilo, z eno potezo vse brišejo, kakor da se ni nič ugotovilo, kakor da se ni noben dogovor sklenil! Sedaj oni, ki so na sestavi Narodnega predstavništva za naše kraje največ vplivali, temu predstavništvu odrekajo zakonito podlago in kompetenco in so že nameravali diktatorsko oktroirati novi volivni red, da z njim povedejo volitve v Ustavodajno skupščino. Zato ni čudo, da pri taki zmešanosti naše narodno življenje, naši državni posli padajo v večji in večji kaos.« — Dr. Medaković izjavlja, da vsled tega vstopa s svojimi prijatelji v Radikalno stranko, ki je svoj program razširila na brate Hrvate in Slovence in hoče naše narodno edinstvo postaviti na temelj bratske ljubezni in enakopravnosti.

Uradni izid glasovanja na Koroškem.

Ker se noben slovenski časnik ni objavil dosedaj uradnih številk po posameznih občinah in marsikogar, ki pozna krajevne razmere, zanima izvedeti razmerje ljudskega glasovanja, zato podamo v naslednjem številku, kakor jih je ugotovila plebiscitna komisija.

Okraj A Rožek:

	SHS	N. A.	
Logavas	344	262	(1210)
Drava	111	252	
Loče	416	228	
Ledenice	327	233	
St. Jakob	968	816	(2084)
Rožek	141	189	

Skupaj 2331 * 1980
torej 53,10 % za Jugoslavijo.

Okraj B Borovlje:

	SHS	N. A.	
Zrelec	80	165	(1256)
Medgorje	106	383	(1056)
Radšice	188	181	(726)
Bistrica v R.	300	410	(1751)
Borovlje	471	1235	(2543)
Hodišče	274	304	(1204)
Kotmaravas	272	440	(1407)
Bilčevos	331	86	(777)
Zibpolje	142	128	(899)
Otok	116	248	(630)
Zgornja vesna	139	63	(429)
Šmarjeta	279	291	(1154)
Škofje	286	354	(1171)
Medborovnica	225	315	(1101)
Podlublje	315	557	(1440)
Vetrinaj	152	703	(1297)
Svetinavas	321	166	(972)
Slov. Plajberk	276	71	(899)
Sele	511	17	(1007)

Skupaj 4984 6428
torej 43,70 % za Jugoslavijo.

Okraj C Pliberk:

	SHS	N. A.	
Pliberk	129	406	(945)
Doberlavas	493	968	(2695)
Železna Kapla	177	367	(1115)
Bistrica nad Pl.	633	239	(1854)
Galičija	101	377	(1071)

Globalnica	355	285	(1331)
Libeliče	374	277	
Libuče	337	283	
Blato	635	108	(1492)
Rikarjavas	322	592	(1865)
Zvabek	180	57	(434)
St. Kancijan	295	350	(1186)
Zitaravas	313	467	(1514)
Bela	995	264	

Skupaj 5339 5140
torej 51 % za Jugoslavijo; 413 glasov dvomljivih.

Okraj D Velikovec.

	SHS	N. A.	
Djekše	273	507	(1766)
Grabštanj	112	832	(2029)
Grebini	380	1290	(3278)
Vovbre	310	443	(1499)
Labud	55	717	(1554)
Pokrče	134	574	(1529)
Pustrica	20	634	(1196)
Ruda	295	503	(1693)
St. Peter n. V.	251	347	(1205)
Tinje	44	269	(609)
Velikovec	230	1162	(2606)
Važenberk	347	1024	(2871)

Skupaj 2442 8304
torej 22,10 % za Jugoslavijo; 52 glasov neveljavnih.

Vseh veljavnih glasov 37.303
Za Jugoslavijo 15.278
Za Nemško Avstrijo 22.025
Torej znaša nemška večina 6.747

Ako seštejemo glasove vseh občin rožeškega, borovelskega in pliberškega okraja, ležečih na južni strani Drave, imamo Jugoslavo večino 542 glasov.

Naravnost presenetljivo visoke številke za Nemško Avstrijo so v občinah: St. Jakob v Rožu, Šmarjeta v Rožu, Kotmaravas, Škofje, Bistrica nad Pliberkom, Libeliče, Rikarjavas, St. Kancijan, Zitaravas, Bela, Ruda, St. Peter na V., Labud in Pustrica ste popolnoma nemški občini.

Številke v oklepajih pomenijo skupno prebivalstvo iz l. 1900. Pri občinah, pri katerih nekateri deli niso spadali k plebiscitnemu ozemlju, so te številke izpuščene. V rožeškem okraju pa so od l. 1900. nekatere občine na novo nastale, zato se ne ve za natančne številke. Iz teh števil se torej vidi, da je glasovala povsodi približno polovica prebivalstva. Ali niso to previsoke številke?

Demokratični minister za veznik komunistov.

Pečuh, 22. oktobra. (Izvirno.) Tukajšnji komunistični svet je dal arčitirati več katoliških duhovnikov. Minister Drašković daje temu mestnemu svetu potuho in je prepovedal vse krščansko-socialne liste, medtem ko komunistični listi neovirano izhajajo.

Demokrati pod tujimi firmami.

Belgrad, 22. oktobra. (Izvirno.) Iz notranje Srbije prihajajo jako neugodne vesti za demokrate. Demokrati si ne upajo med srbsko ljudstvo, ki niti ne pozna tega imena. Zato so si nadeli ime »samostalni«, »liberali« in »naprednjaki«.

Italijanske zahteve v jadranskem vprašanju.

LDU Dunaj, 23. oktobra. Vsi dunajski listi prinašajo izvlečke iz italijanskih časopisov, po katerih zahteva italijansko javno mnenje zasedbo Koroške, če ne bodo jugoslovanske čete takoj izpraznile Koroške. — »Giornale d'Italia« poroča, da se italijanska vlada ne bo prej udeležila pogajanj za rešitev jadranskega vprašanja, preden jugoslovanske čete ne zapuste Koroške. Navedeni list zahteva za Italijo kot mejo Julijske Alpe, neodvisnost z Italijo spojene Reke, odstopitev Zadra in nekaterih dalmatinskih otokov. Politični krogi v Rimu imajo malo upanja v uspeh pogajanj.

LDU Berlin, 22. okt. (DKU) »D. Allg. Zeitung« javlja iz Rima po vesteh italijanskih politikov: V rimskih krogih imajo malo upanja na uspešna pogajanja, ker Jugoslavoani zavračajo mejo na Julijskih Alpah. Jugoslavoani vztrajajo pri Wilsonovi črti in se branijo pripustiti zvezo Reke z Italijo.

Ostudna italijanska sredstva.

LDU Split, 20. okt. Z otoka Čresa poročajo: Italijani se zavedajo, da našega naroda ne bodo pridobili na noben način na svojo stran, vsled česar so začeli razširjati vest, da ne bo nihče dobil živila, kdor se ne vpiše v italijansko zadrugo. Če bi bilo to res, bi bili naši ljudje radi lakote prisiljeni, »pisati se v to zadrugo. Sedaj izprašujejo, kaj naj storijo, ako bi došlo do

tega. O stvari bi bilo potrebno obvestiti merodajne činitele v Jugoslaviji, da bi proučili, ali bi ne bilo mogoče pošiljati prebivalstvu na Čresu živila iz Jugoslavije, da bi ne bili radi glada prisiljeni, vdati se svojim sovražnikom. V vsej svetovni zgodovini gotovo do sedaj še ni primera, da bi skušal kdo z grožnjami izstradanja raznarediti kako ljudstvo.

Krščansko-socialna vlada na Dunaju.

LDU Dunaj, 22. oktobra. »Mittagsp.« poroča, da bodo krščanski socialci sami sestavili novo vlado.

Štrajk radi češke šole na Dunaju.

LDU Dunaj, 22. oktobra. V XX. dunajskem okraju so pričeli radi otvoritve češkoslovaške ljudske šole stavkati nemški učenci.

Sistem dveh zbornic na Poljskem.

LDU Varšava, 22. oktobra. (Brezlič.) V svoji včerajšnji seji se je deželni zbor pri glasovanju o treh prvih poglavjih ustavnega načrta izrekel za senat s 195 glasovi proti 183, s čimer je bil sprejet sistem dveh zbornic.

Pogoji belgijskih socialistov za vstop v vlado.

LDU Bruselj, 21. oktobra. (Wolff.) Kakor poroča »Independent Belge« je generalni svet socialistične stranke sklenil, da se socialisti morajo udeleževati koalicijske vlade, ako se vojaška službena doba skrajša na šest mesecev, ako se senat demokratizira, ako se zakonito zagotovi popolna svoboda stavljanja in ako se ukrene vse potrebno proti draženju živila.

Železniška stavka na Angliškem.

LDU LONDON, 21. oktobra. (Reuter.) Zborovanje železničarjev je sklenilo, da prično vsi železničarji v nedeljo popolnoma stavkati, če vlada ne sprejme pogajanj z rudarji pred 23. oktobrom.

Strašna eksplozija na Kitajskem.

400 oseb mrtvih.
LDU Tientsin, 19. oktobra. (Havas.) V premožovniku Tangham v provinci Čili se je dogodila strašna eksplozija. 400 kitajskih kuljev je mrtvih. Dosedaj so jih izkopalili 119. Nesrečo je zakrivila neprevidnost osebe, ki je kadila v premožovniku.

NOVA TURSKA VLADA.

LDU Carigrad, 21. oktobra. (Havas.) Novi kabinet je sestavljen. Ministrski predsednik je Tefik paša, Sofa bej pa zunanji minister.

Politične novice.

Koroška katastrofa in dr. Puc. Pred kratkim je dr. Puc v »Slovenskem Narodu« nenadoma odkril vzroke koroške nesreče. Velikega narodnega poraza je kriva slovenska uprava. Poznavatelj vzrokov vseh narodnih nesreč trdi sicer na splošno, da je uprava kriva, a ne pove, kaj je uprava zagrešila. Bilo bi želeli, da bi to povedal, drugače namreč sploh ni mogoče o grehah uprave razpravljati. Na splošno se mora reči, da ni bilo nikakih pritožb čez upravo slišati; in če se je kak pregrešek javil, se je takoj tudi odpravil. Sploh se mora vsakomur čudno zdeti, da bi ti grozni nedostatk, če bi bili res obstojali, ostali prikriti vsem našim oblastem, vsem narodnim svetom, vsem krajevnim odborom in celotnemu občinstvu. Čudno se nam tudi zdi, da je bil dr. Puc v položaju, nemudoma po plebiscitu take nedostatk kritizirati, a ni imel preje niti besedice kritike, ki bi jo javil na pristojnem mestu. Tega ni storil, ker tega ni mogel, ker se za to sploh ni brigal in ker hoče pač koroško tragedijo izrabljati v agitacijo za svojo polomljeno stranko.

Prehitro veselje. »Slov. Narod« ves radosten naznana, da je večina kmetijskih družnic v rokah samostojnih kmetov. Nas tudi veseli, da se vse sorodne duše veselo nad uspehi najmlajšega brata. Zanimivo je to, da je neodvisna oziroma samostojna, zredna kmetijska stranka potegnila v svoje vrste vse liberalne dohtarje in pismouke, oderuhe in verižnike, pa še celo marksiste in komuniste. Kajti vsi ti so pri vseh občinah zborih kmetijskih družnic v največji slogi in bratski ljubezni nastopali proti kmetjskim kandidatom. To je značilno znamenje za »samostojnost« in »kmetjsko« stališče te lažikmetjske stranke. Vendar je veselje vseh

liberalcev in samostojnežev mnogo prenačljeno. Kljub vsem sleparijam in zahrbtnostim, ki so jih s pomočjo nekaterih uradnikov pri Kmetijski družbi uganjali, jim ne bo ves trud nič pomagal. Samostojni so napravili iz Kmetijske družbe politikum. Pri uradništvu so zvedeli, koliko članov imajo posamezne podružnice in so nato vpisali naravnost pri Kmetijski družbi neposredno, preden je potekel rok, brez vednosti podružnic toliko članov, da so pri več podružnicah na ta zahrbtn način dosegli večino. Če pa »Slov. Narod« v Kmetijski družbi vidi že liberalno večino, se vrlo moti. Zagotavljamo ga, da so vsi liberalni elementi od Žerjave do Ureka igra že izgubili. Pristaši K. Z. imajo že kljub vsem »lepim političnim maniram« zagotovljeno absolutno večino delegatov. To za nas zadostuje, liberalcem pa puščajmo prazno veselje.

Grobokopi jugoslovenstva. »Nar. Politika« prinaša uvodnik pod naslovom: »Jugoslovenstvo na minimum«. Ta opozarja, kako danes pridobivajo vedno več tal stranke in struje, ki zanikajo jugoslovensko misel: Med Srbi Čokorilovci, med Hrvatimi radičevci in frankovci, Povsod se opazja, kako se med mase vrača plemenska misel in sovraštvo. Jugoslovenstvo, misel, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci edinstven narod z edinvenimi interesi, nikogar več ne vleče, vanjo na splošno nihče več ne verjame. Kaj je temu krivo? To je vsem očitno: Jugoslovansko idejo so ubili tisti, ki so bili to idejo vzeli v zakup in jo hoteli po svoje in nasilno uveljaviti, zanikajoč in prezirajoč pri tem vsa obstoječa dejstva, razlike in predanja, mišljenje in čustvovanje narodnih mas. To so bili predvsem Pribičević in njegovi privrženci, ki so vrhu vsega postopali enostransko in pobijali separatizem Hrvatov, podpirali pa hegemonistično stremiljanje Srbov. List zaključuje: »Posledice Pribičevićeve napačne stilizacije jugoslovanstva so za našo državo velike. V nevarnosti je sam obstoj konstitucije, ker bi utegnila dobiti dva ekstremna bloka: eden skrajno centralističen, drugi skrajno federalističen, ki bi se skladala samo v negaciji jugoslovanskega značaja naše države. Zato je treba jugoslovanstvo prav stilizirati; ono ne znači uničenje ne srbstva ne hrvatstva ne slovenstva, marveč samo njihovo podreditve eni višji misli — jugoslovanski, kakor tudi nemstvo ne znači uničenje bavartstva ne prusovstva. Pravilno se mora jugoslovanstvo oživotvoriti tudi v ureditvi države ali ustavi. Bodoča ustava mora omogočiti svoboden razvoj vseh treh plemen. Zato mora konstitucija zavreči tako skrajni centralizem kakor skrajni federalizem ter prinesiti zdrav avtonomizem, ki je sredi med obema ekstremoma.«

Obnova Francije. Francija z neverjetno naglico popravlja vojne škode in se v največjem slogu obnavlja. Dosedaj je v opustošenem ozemlju popravila 1400 milj raztrganih glavni železniških prog, ki so sedaj zopet v polnem obratu. Od beguncev se je vrnilo doslej 4 milijone, zunaj je ostalo le še 33.000 Francozov. Od 3088 predvojnih tovarn, ki so bile v vojni opustošene, obratuje zopet 2800 tovarn. V kmetijstvu so že letos dosegli predvojno produkcijo, prihodnje leto bo Francija sploh neodvisna od inozemstva. Že v prvih 6 mesecih tekočega leta je izvoz presegal uvoz za 700 milijonov frankov. Velikansko je Francija po vojni dvignila svojo produkcijo železa in jekla. Dočim je prej proizvajala tri četrtine milijarde ton letno, se je vsled pripojitve Lotaringije zvišala letna produkcija za celi dve milijardi ton. V največjem obsegu se je Francija lotila izkoriščanja vodnih moči, katerih ima za 9 milj. konj. moči. Elektrificirala bo 5200 milj železnic ter bo do konca l. 1921 elektrificiran prvi milijon in ena četrt. Z vsakim milijonom konjskih sil se bo prihranilo 5 milijonov ton premoga na leto. V Alzaciji je Francija dobila nad 8 milijonov vreten močno tekstilno industrijo. Zunanja obnova Francije z orjaškimi koraki napreduje — v prvi vrsti seveda na račun Nemčije, toda tudi vsled silnega napora vseh sil Francozov samih. Pri tem ne smemo pozabiti na orjaške kolonije, glede katerih stoji Francija takoj za Avglijo. Tu ima francoska država neizčrpen vir bogastva in materialnih sil. Toda le eno je potrebno... in če svoje zunanje obnove ne bo oprla na notranjo obnovo svojega naroda, ji vse drugo ne bo nič pomagalo.

Dnevne novice.

— Poročil se je dr. Ludovik Koser, poslanski tajnik v Varšavi z gđ. Fino Löschnigg, trgovčev hčerko v Šmarjah pri Jelšah.

— Smrtna kosa. Umrl je v Dolskem ob Savi včeraj popoldne v 74. letu starosti ondodni posestnik in gostilničar g. Jož. Zupančič. Pokopali ga bodo v nedeljo popoldne ob pol 4. uri na pokopališču pri Sv. Agati. — Umrl je v Šmartnem pri Litiji klobučar Lovro Porenta, v 81. letu starosti. Do zadnjega je izvrševal svoje rokodelstvo in bil zdrav in čil. Zadelo ga je kap, ko je začel orih

na domačem dvorišču. — V Framu na Štajerskem je umrla 24 letna posestnikova hči, gđc. Micika Veber. — V deželni bolnici je umrl g. Leopold Korže, nadučitelj v Ribnici na Pohorju. — V Ljubljani je umrl g. Ivan Škerl, mehanik in posestnik na Opekarski cesti. N. p. v m.

— Iz nesrečne Koroške sprejemamo sledeči dopis: Naš poraz na Koroškem morajo najbolj občutiti oni zavodni Korošci, ki so za našo stvar javno delovali ter se niso ustrašili nemškega terorja. Ti naši morajo sedaj preslišati nebroj zasramovanj in groženj. Pa vse to bi se prestali iz ljubezni do Jugoslavije, toda napadajo jih tudi dejansa. Sledeče pismo, ki je pisano iz Celovca, nam razsvetljuje položaj koroških Slovencev: »Dragi brat! Najprvo Ti moram sporočiti, kako se nam godi. Od malega do velikega nas zasramujejo: »Horruk über den Loibl!« Vsak dan hodijo nemški vagabundi pred okno, hrumijo in pretijo, da nas pobijejo. Mi celi dan jokamo. Danes so prišli trije k bratu in bi ga bili kmalu ubili, ko bi ne bili oče in stric prišli. Natepli so ga tako, da zdaj leži. To je nemška kultura, kakor pišejo »Freie Stimmen«: »Wir wollen zeigen, dass wir ein Kulturvolk sind.« Ljudje so čisto obupani. Vedno prihajajo k nam in se posvetujemo, kaj nam je storiti. Tvoja sestra Marica.« — Milo se mora človeku storiti, ko to bere. Našim bratom treba pomagati. Apeliramo na vladu, da vsakemu posamezniku zagotovi varnost življenja in imetja! Če pa kdo na noben način ne more ostati tam, naj mu vlada pomaga, da se preseli v Jugoslavijo. Če redi Jugoslavija toliko Nemcev, nemčurjev in čifutov, bo tudi za naše nesrečne brate imela kruha. Pa tudi Narodni svet in »Gospodarski Zvon« naj priskočita na pomoč bednim ljudem, ki trpe vsled svoje značajnosti!

— Moravce pri Litiji. Tukajšnji župan g. Franc Miklavčič je prostovoljno odložil župansko mesto. Za novega župana je bil izvoljen občinski svetovalec g. Janez Resnik, posestnik v Moravčah.

— Mozirje. Dne 17. oktobra 1920 popoldne se je vršil tukaj velik protestni in manifestacijski shod za uropano nam Koroško. Pod trško lipo zbralo se je mnogo nad več tisoč najodličnejših zborovalcev iz Gornje Savinjske doline. Poročalo je osem govornikov v kremenitih govorih, posebno gniljivo je Koroška gospa Otič orisala sleparije koroških nemčurjev. Po lepem sklepem govoru je tukajšnji veletrgovec g. Rudolf Pevec prečital jako odločno resolucijo. V tej se poziva deželna in centralna vlada, da nujno ukrene, da se izvrši remedura potvorbe koroškega plebiscita, da se nam vrne oropana Koroška, da naša armada stalno zaščiti ogroženo slovensko prebivalstvo in da se prekine naš aprovizacijski promet z sovražnimi državami. Ako bi nasilstva naprej trajala, odgovorili bomo z enakimi represalijami. Gospodu predlagatelju se je burno pritrdjevalo in zaoril je končno klic preko Govčih planin na sosednji Korotan: »Živela osvobodjena slovenska Koroška.«

— Lom pri Trzinu. V nedeljo, 17. okt. se je ustanovil v izobraževalnem društvu v Lomu telovadni odsek »Orel«. Na ustanovnem občnem zboru, ki ga je kot sklicatelj otvoril in vodil župnik Govekar, sta govorila poleg predsednika O. Z. J. Pirca še g. Papov, preds. izobraževal. društva v Trzinu in g. Franko, predsednik trziškega Orla. Mlademu Orlu v Lomu, ki šteje že sedaj 17 rednih in nekaj podpornih članov, želimo, da se krepko razvija! — Nova cesta iz Trzica v Lom je dodelana. Cesta je lepo izpeljana, 4 m široka in nič strma. Vseh stroškov je sto tisoč kron. Pač velika požrtvovalnost za malo občino in župnijo.

— Planinsko zavetišče »Rinka«, registrovana zadruga z omejenim zavezo, je z ozirom na to, da bode Savinjska podružnica slovenskega planinskega društva gotovo prevzela v last ali vsaj trajno upravo Piskernikovo kočvo v Logarski dolini in jo po potrebi razširila, tako da ni več potrebe zidati posebnega hotela kot konkurenčnega podjetja proti nemškemu zavetišču, na svojem občnem zboru dne 18. 7. 1920 sklenilo, da hoče prepustiti svoje premoženje navedeni podružnici. Vsi zadrugniki se pozivajo, da izjavijo do konca listopada 1920 načelstvu, bočejo li zahtevati od zadruga svoj delež ali ga prepustiti na korist Savinjske podružnice slovenskega planinskega društva. Glede zadrugnikov, ki se ne bodo oglašili, domnevalo se bode, da prepustijo svoj delež na korist Savinjske podružnice lovenkega planinskega društva. — Načelstvo.

— Kdo iz Amerike se vračajočih ve poročati o bivališču in drugih podrobnostih Ivana in Pavline Jarc, ki sta l. 1914. bivala še na svojem posestvu v državi Texas? Cenjena sporočila se sprejemajo na: Franciška Peruzzi, Rimska cesta šte. 16. Ljubljana. Stroški se povrnejo.

— Urad Državne okrožne zaščite deca in mladine v Mariboru se je preselil iz Koroške ceste št. 1 v Strossmayerjevo ulico št. 26 (desko zavetišča).

— Nasilna razlastitev posestev rimskega kardinala. V Campagnano so se mali najemniki in poljski delavci s silo polastili družinskih posestev kardinala Silijskega, sorodnika kardinala-državnega tajnika Gasparija. Z mestno godbo in celokupnim občinskim svetom v Campagnano na čelu je šlo 300 poljskih delavcev z razvito zastavo agrarne stranke na kardinalovo posestvo, katera so si nato med seboj razdelili.

— O brzjavem prometu. Tozadevni članek višjega poštnega kontrolorja v Ljubljani, gosp. I. Napotnika, je treba v 8. odstavku počenši od 14. vrste popraviti sledeče: »Mehanizem Hughesovega stroja, tega splošnega in posebno v veliki svetovni vojni rabljenega Hughes-stroja, se je do sedaj zelo popravil in spremenil; danes je ta priprava najboljša in najpraktičnejša pri brzjavah itd.«

— Kopenikijada na sarajevski policiji. Pred nekaj dnevi je prišel na policijsko ravnanstvo neki Aleksander Vraničević, ki se je predstavil kot novi uradnik kriminalnega urada, kateremu je tudi bil dodeljen. Tam je Vraničević prevzel mesto šefa, ki je bil na dopustu, in je začel »uradovati« tako, da je takoj zbudil sumnje pri predpostavljenih. Uvedla se je preiskava, ki je prinesla na dan razne pustolovščine, katere je Vraničević izvršil: 24 ur na to so ga zaprli. Preiskava je dognala, da je Vraničević — pravo njegovo ime je Vranicany, katero je pa duhu časa primerno spremenil in tudi prestopil v pravoslavje — tudi v Zagrebu in Belgradu izvršil podobna dejanja.

— Adresar za Slovenijo, katerega že težko pričakujejo vsi, posebno pa industrijski, trgovski in obrtniški krogi, je že v tisku in izide tekmu prihodnjega meseca. Knjiga bo imela bogato vsebino in bo nudila vsakemu brez ozira na stan in poklic, zlasti pa kupčijskim in obrtniškim krogom splošno sliko našega gospodarskega razvoja in bo pokazal vsakemu pot in možnost uspešne oddaje svoje blaga in pa nabavo njemu potrebnih predmetov ter se vsem krogom toplo priporoča. Knjiga, lično vezana stane v prednaročbi K 240.—, proti takojšnjemu predplačilu K 120.— in se naroča pri uredništvu Adresarja, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

— Čevlje kupujte od domače tvornice Peter Kozina & Ko, zaloga Ljubljana, Breg. Znižane cene. Pri naročilu se izvolite sklicovati na oglas v »Slovenec«.

Somišljeniki! Somišljenice SLS!

Volilni odbor S. L. S. za Ljubljano sklicuje

v nedeljo 24. oktobra 1920

VOLIVNI SHOD

somišljenikov in somišljenic S. L. S. za Ljubljano.

Dnevni red:

1. Političen položaj.
2. Slučajnosti.

Shod se bo pričel točno ob pol 11. uri dopoldne.

Vstop na shod bo dovoljen le proti vstopnicam, katere bodo delili naši somišljeniki in somišljenice pri svojih krajevnih odborih. V tajništvo S. L. S. za Ljubljano, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje, se bodo dobile vstopnice za shod vsak dan od 8.—12. opoldne in zvečer od 7.—9., v nedeljo dne 24. t. m. pa od 8.—10. dopoldne. Vsi naši somišljeniki in somišljenice naj si preskrbe vstopnice.

Častna dolžnost veleba vsakemu našemu somišljeniku in somišljenici:

V nedeljo dne 24. oktobra 1920 ob pol 11. uri v veliko dvorano Unional!

Volilni odbor S. L. S. v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Ij V šentjakovski prosveti bo predaval v nedeljo ob pol 7. uri zvečer g. Fr. Terseglav. Udeležite se v obilnem številu!

Ij Somišljeniki! Somišljenice S. L. S. Ij Kdor se nima vstopnice oziroma vabila na nedeljski shod, naj si ga nemudoma preskrbi. Dobe se še vedno v Jugoslovanski tiskarni II. nadstropje. Vse krščansko misleče ljudstvo v Ljubljani v nedeljo 24. t. m. na shod v Unionovo dvorano! — Volilni odbor S. L. S. za Ljubljano.

Ij Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo usnja, v ponedeljek, 25. oktobra ob 3. uri popoldne, Hrenova ulica št. 4. Obenem razpisuje mesto prodajalca, biti mora čevljar in že izvežban v tej stroki: nastop s 1. januarjem 1921.

Ponudbe naj se pošljejo na naslov: Josip Breskvar Škofja ulica 10. (k)

Ij Izgubil je Mihael Simončič, stanujoč v Ljubljani, Illova št. 50, na Grosupljem v bufetu na kolodvoru 18. t. m. denarnico z 11 bankovci po 100 dinarjev. Denarnica se mu je vrnila, denar pa ne. Če bi bil kateri potnik kaj našel, naj jih vrne.

Ij Predprodaja vstopnic za koncert Kogoj, Brezovšek, Zikova se prične z današnjim dnem v trgovini J. Vidmar, Predškofje št. 19. Na to se interesenti opozarjajo.

Narodno gledališče.

Opera:

Sobota, 23. okt.: »Lepa Vida«, E. Nedelja, 24. oktobra: »Od bajke do bajke«, Izven.

Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprto.

Drama:

Sobota, 23. okt.: »Ljubimkanje«, D. Nedelja, 24. okt.: »Pohujšanje v dolini šentilorijski«, Izven.

Ponedeljek, 25. okt.: »Ljubimkanje«, C

Najnovejša poročila.

MINISTRI SE IZRAŽAJO.

Belgrad, 22. Povodom vesti raznih demokratskih listov, da je bil te dni na seji ministrskega sveta sprejet načrt ustave ter o centralistični ureditvi naše države se ugotavlja z merodajne strani, da posvetovanje ministrskega sveta ni imelo obveznega značaja, temveč samo informativni. Posamezni ministri so izrazili samo svoje mnenje o ustavi, ki naj bi jo sklenila konstituenta. Na podlagi izraženih mnenj v ministrskem svetu, bo izdelal minister za konstituantno načrt ustave, napram kateremu bodo imeli posamezni ministri še priliko, zavzeti svoje stališče. Ta načrt ustave bo potem predložen ustavotvorni skupščini. Vest demokratskega tiska o obveznih sklepih že zaradi tega ne morejo biti točne, ker niso še posamezni ministri dobili od svojih strank nobenih pooblastil za obvezne izjave, predvsem zato, ker še niso njihove stranke stilizirale svojega ustavnega programa. (S. L. S. je svoje stališče do ustave že podrobno precizirala. — Op. uredn.)

ZAKON O »REDU IN RADU«.

LDU Belgrad, 22. oktobra. (ZNU) Na seji ministrskega sveta je bil sprejet predlog ministra za notranje stvari dr. Draškovića glede uredbe o spoštovanju države in reda in dela v njej. Ta predlog se bo predložil v rešitev parlamentu, ako bo sprejet predlog zakona o uredbah. Po tem predlogu ministra Draškovića bodo državna oblastva smela preseljevati rodbine hajdukov in dezertarjev; ustanovile se bodo posebne straže, patrole in tiralci. Ministrski svet bo odredil okrožja, v katerih se bodo smele gorenje odredbe vršiti. Vsi oni, ki bodo sodelovali pri takih pogonih in bi bili pri tem ranjeni, bodo uživali invalidsko podporo. Z uredbo proti draginji se državna oblastva pooblaščaj, da smejo krivce obsoditi na zaporno kazen do petih let, jim razprodati imetje in prepovedati poslovanje. Razen tega jih bodo smela kaznovati tudi z denarnimi globami do vrednosti vsega krivčevega premoženja. Iste kazni se bodo smele naložiti tudi tihotapcem s kovanim in papirnatim denarjem in drugimi predmeti, katerih uvoz in izvoz je prepovedan. V borbi proti korupciji in sabotaži državne službe od strani državnih uradnikov se bo ustanovilo disciplinarno sodišče, ki bo sodilo po svobodnem preudarku. Uradniki, ki imajo nad deset let službe, se bodo smeli odpustiti s penzijo brez doklada. Vsaka propaganda ustna in pisna za rušenje današnjega reda v državi in družbi se bo kaznovala z zapornim do dveh let, tiskarne pa se bodo zatvorile in združevanja prepovedala. Prepovedane bodo tiskovine, s katerimi bi se poizkušalo slabiti vojaška disciplina. Hujskanje enega plemena proti drugemu ter žalitve in postavljanje enega plemena nad drugo, ter vsako poniževanje in provociranje se bo kaznovalo z zapornim do enega leta. Ne bodo se smele začeti niti lokalne, niti splošne stavke, ako bi se prej ne poizkušalo priti do sporazuma potom ministrstva za socialno politiko. Obrati za razsvetljavo, vodovode in v pekarinah se ne smejo ustaviti, ako se 15 dni prej ne predloži pismene predloge ministrstvu za socialno politiko.

Razne novice.

r Stoleinica brzjava. Danskenmu fiziku Ørstedu, ki je v tetu 1820 objavil vpliv električnega toka na magnetno iglo, so na dan 21. julija, na kateri pade stoleinica tega odkritja, izkazali njegovi rojaki v Rudolfinu javno čast s tem, da

so mu na trgu, kjer stoji njegova rojstna hiša, stara lekarnica, odkrili prelep spomenik. — Hans Ørsted (rojen leta 1777, umrl leta 1851), je bil profesor fizike na kodanjskem vsučilišču in je napravil svojo iznajdbo že v l. 1819, ali objavil jo je šele v juniju 1820 v kratkem, samo štiri strani obsegajočem članku »Experimenta circa efficaciam conflictus electrici in acum magneticum« v Schweiggerjevem Journalu kemije in fizike. Kakor trdi Ampere, je študiral Ørsted že od leta 1807 vprašanje razmerja med elektriko in pa magnetizmom. Njegov spis v Schweiggerjevem Journalu je zbudil veliko pozornost v učenih krogih; francoska akademija se je začela v naslednjih mesecih živo zanimati za Ørstedovo odkritje. Že 2. oktobra leta 1820 je opozoril veliki Arago v francoski Akademiji na možnost uporabe Ørstedovega izuma za praktični brzjav. Ali Aragov aparat se ni obnesel, ker je bil premalo praktičen. Toda pozneje se je posrečil tak aparat baronu Schillingu v Monakovem. Schillingov izum je prodril na Angleško, kjer je prišel v splošno uporabo.

r Ukrajinska pesnica Krista Alčevska je umrla. V Charkovu je umrla znamenita pesnica Krista Alčevska v 37. letu svoje starosti. Bila je pomembna lirčna pesnica in goreča rodoljubkinja. Pripadala je šoli »mlajših« v ukrajinski literaturi. Bila je že radi svojega ukrajinskega patriotizma v ječi.

Dijaški vestnik.

d Sestanek S. O. 23. oktobra ob sedmih zvečer v čitalnici Jugoslovanske tiskarne: 1. Deklamacije, 2. Govori dr. Srebrnič (druga resolucija, sprejeta na prvem sestanku). — Udeležba brezpogojno obljaina.

d Odborova seja S. O. ob štirih popoldne.

d Dramatični odsek S. O.: v nedeljo ob pol treh. — Predsednik.

d Ženska organizacija SDZ — Ljubljana ima svoj redni sestanek v nedeljo, 24. oktobra 1920 ob 11. uri v zvezinem lokalu. Ga dr. S. referira o Koroški. Tovarišice, udeležite se prvega rednega sestanka polnoštevilno! Točnost! — Predsednica.

d Naš oče dr. Mahnič se poslavlja. Iz Zagreba nam poročajo tužno vest, da je pričakovati vsak čas slovesa prvobornika v našem idejnem pokretu, očeta katoliške kulture med Slovenci, najboljšega prijatelja katoliškega dijaštva, našega dr. Mahnića. — Pozivan vse tovariše, da se ga spominjajo v molitvi in na ta način pokažejo svojo sinovsko ljubezen in hvaležnost. — Predsednik SDZ.

d Slike mariborskega tabora. V zalogi je še večja množina slik našega sestanka ob priliki orlovskega tabora. Razglednice stanejo komad po 1 K, velike stenske slike komad po 20 K. Priporočam vsem tovarišem, da si slike nabavijo. Posamezne organizacije prosim, da naročila organizirajo. Naročila sprejema tov. Kovač St., Maribor, Koroška ulica 12. —

Predsednik SDZ.

Turistika in sport.

Lahkoatletične tekme se vrše v nedeljo 24. t. m. ob 15. uri na prostoru S. K. Ilirije. Tekmujejo tudi članice klubove damske sekcije. Na sporedu: tek na 100 m, 400 m, stafeta 4 × 100 m, diskus, vlečenje vrvi in kot damske konkurence tek na 80 m, stafeta 4 × 60 metrov. (k)

Rokometno tekmo med dvema skupinama damske sekcije priredi S. K. Ilirija v nedeljo 24. t. m. po lahkoatletičnih tekmah. Ob deževnem vremenu odpadeta rokomet in atletika. Članske in dijaške vstopnice le v predprodaji v nedeljo od 10. do 12. ure pri blagajnah. (k)

Nogomet. V nedeljo ob 10. uri se vrši na prostoru S. K. Ilirije prvenstvena tekma Jadran : Hermes, ob 13. uri Svoboda : Primorje; v Kranju igra Sava proti Sparti. Sledi nato lahka atletika in rokomet. Vstopnice za vse popoldanske prireditve skupne. (k)

Rezultati prvenstvenih tekem 17. oktobra v Ljubljani: Ilirija : Slovan 9 : 1, Jadran : Primorje 2 : 1, Svoboda : Sparta 3 : 0, v Kranju: Hermes : Sava 3 : 0, v Celju: Celje : Svoboda 3 : 1, Celje : Vojnik 5 : 0, v Mariboru: Rapid : Rote Elf 4 : 2. (k)

F ozvefa.

pr Pohujšanje v dolini šentilorijski. Režija O. Šesta. Letos smo že drugič slišali žvižgati Cankarjev bič po zraku in po plečih, topot gotovo bolj iz gledališke zadrege kot žive potrebe, kajti gledališče je bilo do polovice prazno. Vemo, da bo krog ljudi, ki domujejo Cankarja, še dolgo ozek, videti pa je, da groba senzacija in lažljivo umevanje izgublata na številu in to bi šteli v dobro našemu občinstvu — potrebe, da bi delo uživali šele tedaj in posebno tedaj, če ga že poznamo, te potrebe pa še

nimamo. To je izkaz letošnje dovršene upraviteljstva Pohujšanja. O delu smo obširno govorili že lansko leto; njegov najgloblji odznak je sijajna sinteza, s katero je Cankar zbral in odredil vse v moralni poštenosti se vedeče abderite in jih obdal s sferami svoje lastne lepote. Ker so te postavljene kljub temu bolj tvorbe genija kot plod talenta, jih je mogoče tajiti tistemu, ki mu niso všeč. Filister jih kratko odkloni, kogar pa pošteno zanimajo, temu se polagoma trgajo iz pesniške koprene in čuti, kako pesnikova subjektivnost dobiva vedno bolj objektivne poteze in spozna, da je najgloblje slovensko pisal Cankar — za prihodnje ljudi. Zato je vredno, da si človek ogleda delo večkrat.

Tem postavim, ki pogrešajo vsakdanje oderske karakterizacije, kakor intrigant, oče, ošabnež, ljubimec, potepuh, hihalec, je treba dati lastno delikatno označbo, ker so vse eno v enem in je mogoče ločiti pri njih le lahno variacijo v udeleževanju. Te osebe je mogoče približati realnosti le v toliko, kolikor dopusti zlata tehtnica dela samega — sicer je zprol tudi avtor. Že lansko leto je dosegla režija kljub manj srečni podelbi nekaterih manjših vlog popoln uspeh, letos moramo ugotoviti, da je delo dozorelo in živi iz avtorja. Precankarili so tedaj Cankarja. Peter ga. Kralja sicer nima bogatih potez tistega nedefiniranega boheemskega vagabundstva, zato pa je Jacinta ge. Pregarčeve postala umetnina, ki vzdržuje tudi Petra. Analizirati to kreacijo bi se reklo jo razdirati. Enako je dozorel župan ga. Pregarča. To je živa oseba, ki se razvija prav pred očmi v značilni domačnosti. Da je g. Gabersček kot učitelj švilgoj v zadnjem dejanju pri ognjevitom govoru skoro menjal temperament, je resna škoda za tisto postavbo, ko jo je postavil poleg Pregarčeve, dasi ne moremo reči, da bi bil proti avtorju. Cerkovnik g. Rogoza ni mogel letos nič pridobiti — ker je popoln — mogoče pa bi bilo še Konkordata g. Pečeka primakniti vsaj za spoznanost iz trdnih tal blizu zakonitosti. Vprizoritev Pohujšanja pa dokazuje, da bi tudi marsikako drugo delo lahko prišlo bolj zrelo na oder.

Fr. K.

Opatica Hildegarda Bingenska.

V tako razkričanem »temnem« srednjem veku sta se gojili veda in kultura z večjo vmeno in čistejšo ljubeznijo nego v katerikoli drugi dobi. Značilno je, da je ravno ta doba rodila celo vrsto učenih ali vsaj visoko izobraženih žena, ki so pustile za seboj znamenita nabožna, znanstvena ali književna dela. Zlasti so se v znanosti in veda — poleg moških — odlikovali tudi ženski samostani, kjer se je krščanska popolnost na najzrenejši način družila z globoko izobrazbo. Svetel primer za to nam je med drugimi opatinja Hildegarda Bingenska, pobožna benediktinka, redovnica in sloveča zdravnica in prirodoslovka. O njej je napisal te dni prof. H. Pabisch v »Reichspost« članek, iz katerega posnemamo:

Hildegarda je bila hči plemiča Hilberta, vazala grofa Maginharda, rojena l. 1098. v Bechelheimu ob Nahi. Slabotno in bolešno deklico so dali starši, ko je bila dopolnila osem let, v benediktinski samostan na Disibodenbergu. Tu je imela za vzgojiteljico opatinjo grofico Juto Sponheimsko. Hildegarda je tu položila redovne obljube in postala l. 1136. opatinja. Bila je redovnica pravega duha: ponižna, pobožna, stroga nasproti sebi in prizanesljiva nasproti drugim. Leta 1148. je ustanovila nov samostan na Rupertsbergu pri Bingenu ob Reni, kamor se je preselila z 18 svojimi duhovnimi hčerami. Poleg svojih redovnih dolžnosti se je z veliko vmeno posvečala prirodoslovju in zdravilstvu. Slovela je po svoji svetošti in učenosti in si dopisovala z najodličnejšimi osebnostmi svojega časa: sv. Bernardom, papeži in vladarji, mnogimi cerkvenimi knezi in znamenitimi menihi in redovnicami. Za svetnico formalno ni bila proglašena, ker se to zavedno postopanje v Rimu iz raznih zunanjih razlogov ni moglo dovršiti, a splošno so jo častili kot svetnico in je njeno ime vpisano v rimskem martirologiju.

Hildegarda Bingenska je spisala celo vrsto del »Scivias«. — »Liber vitae meritorum«. — »Liber divinorum operum simplicis hominis«. — zlasti pa »Physica« in »Canse et curae«.

»Physica«, ki je bila spisana v letih 1150 do 1160, podaja nauk o zdravilih; tu ni zbrana samo cela medicina, zdravilna veda, ampak nam odpira pogled tudi v duševno življenje 12. veka. V svojem nauku se sklicuje Hildegarda deloma na mistične navdahnitve, deloma na starejšo zdravniško in učenjake; večinoma pa podaja uspehe svojih raziskovanj in izkušanj. Knjiga je bila prvič tiskana l. 1533. pri Johannu Schottu v Straßburgu, drugič pa jo je izdal

würzburgski profesor dr. F. A. Reuß l. 1855. Ta izdaja, ki je še danes v rabi, se deli v devet knjig: 1. O rastlinah. 2. O elementih. 3. O sadnem drevju. 4. O kamenih. 5. O ribah. 6. O pticah. 7. O četrtonožnih. 8. O plazivcih. 9. O kovernah. Njena zdravila se večinoma prirejajo iz rastlin, redkokdaj iz živalskih ali rudninskih snovi. Zdravil ne opisuje, marveč jih enostavno našteva, podaja njih kakovosti po Galenovih načelih in označuje njih učinek proti raznim boleznim. Pisateljica govori podrobno o razmerju človeka do celokupne narave, tako nasproti neživim stvarim kakor tudi nasproti živalim ter vidi v vsem urejeno, lepo skladnost. Znamenito je l. poglavje II. knjige, kjer Hildegarda v proroški slutnji odkriva prve obrise temeljnega prirodoslovnega zakona — »o ohranitvi stvari«.

Znani jezuitski prirodoslovec Erih Wasmann ceni dela sv. Hildegarde zelo visoko; o njeni botaniki pravi, da je »eno najdragocenejših dokumentov srednjeveškega prirodoslovstva ob Nahi«. Še bolj naglašava vrednost njenega živalskega dušeslovja in zoologije, kjer nastopa kolikor se da samostojno. Sploh, pravi Wasmann, izpodbija Hildegardina fizika predsodek, kakor bi v srednjem veku prevladovala zgolj suženjska knjižna znanost brez lastnega opazovanja narave.

V drugem svojem medicinskem delu »Cause et curae« (Vzroki in zdravljenje bolezni) se kaže Hildegarda kot izkušena praktična zdravnica. V svojem zdravniškem poklicu je Hildegarda veliko premišljevala o bistvu človeka in boleznih, pripravljala zdravila in jih delila bolnikom. O zdravilnih vrelcih in vodah ter o morski vodi navaja v svojem delu marsikaj tehtnega. Njeno mnenje o vplivih podnebja kaže globoko umevanje in spoznanje medicine. Njena zdravstvena navodila so enostavna in pametna: zmernost v jedi, pitju in spanju, zmernost v telesnem gibanju, čuvati se pred razburjanji. Značilno je to-le mesto: »Bog je ustvaril človeka iz zemeljskega ila in mu dal nato neumrjočo dušo s krill razuma. Sedež duše je srce, odkoder vpliva na celega človeka. Z elementi je človek v najožji zvezi, ker je iz njih sestavljen in je podvržen njihovim vplivom ter je sploh v mnogočemu »samo odsev celega velikega sveta«.

Prirodoslovno-medicinski spisi sv. Hildegarde danes večinoma nimajo več nobene znanstvene, pač pa zgodovinske vrednosti. Ni pa zastarano, kar je vpletla vanje svojih dušeslovnih opazk, temelječih na globokem spoznanju enotnosti celokupnega stvarstva in njegovega odnosa do Stvarnika.

Gospodarstvo.

Povišanje taks.

Z uradno naredbo o draginskih dokladah državnim uslužbencem, vpokojencem, vdovam in njihovim sirotam od 29. septembra 1920 Dr. Br. 130.000 (»Službene novine« od 7. oktobra 1920 br. 221) se povečujejo tekse in sicer I. Takse, ki veljajo za vse ozemlje naše kraljevine: Po br. 5. zakona o taksah: Za vse pismene rešitve administrativnih oblasti od 2 na 5 dinarjev. Po t. br. 52 zakona o taksah: Za pritožbo na državni svet proti rešitvi ali delu katerikoli administrativnih oblasti od 5 na 10 dinarjev. Po t. br. 230 zakona o taksah za pritožbo proti osebam in po t. br. 229 od 3 na 6 dinarjev. Za pritožbo na državni svet ali kasacijski urad od 5 na 10 dinarjev. Prva, druga in tretja točka t. br. 99a iz člena 157 e finančnega zakona za 1920 in 1921 se izpromene in se glase: Na vse vstopnice in sicer: 1. za gledališča in umetniške koncerte, poučna predavanja, umetniške, poučne in gospodarske razstave, večere in javne vaje gimnastičnih, sokolskih, orlovskih društev pa se plača 10% od vrednosti vstopnice; 2. za bioskope, kabarete, zabave, cirkuse, akrobatske, atletske, magijske, spiritistične predstave, panoptike, menažerije, razne druge razstave, panorame, fotoplastike in sploh prireditve, kjer se zbirajo ljudje radi zabave in razveseljevanja, se plača taksa 30% od vrednosti vstopnice.

II. Takse, ki veljajo za Srbijo in Črno goro. Po t. br. I. b) zakona o taksah na vse pismene ali protokolarne vloge ali prošnje sploh, kadar se vlagajo na kakršnekoli oblasti, izvzemši kralja in narodno skupščino, od 0.50 na 2 dinarja. Po t. br. 3 zakona o taksah: Za spričevala in potrdila, ki jih izdajajo oblasti zasebnikom brez ozira, ali se potrdilo izdaja o enem ali več različnih dejstvih, ki se nanašajo na eno in isto osebo, od 2 ali 3 na 5 dinarjev. Po t. br. 4 zakona o taksah: Za spričevala in potrdila, ki jih izdajajo zasebniki z istim namenom (omenjenem v t. br. 3 zakona o taksah), med katera spadajo potrdila zdravnikov in drugih strokovnih oseb od 2 na 5 dinarjev. Po t. br. 6 zakona o taksah: Za pritožbe

proti rešitvi nižjih administrativnih oblasti, poslane višji oblasti, v kolikor ni s tem zakonom določena kaka posebna taksa, od 2 na 5 dinarjev.

III. Takse, ki veljajo za pokrajine izven Srbije ali Črne gore: Vse ostale pristojbine, ki veljajo v omenjenih oblastih, se poleg zvišanja po dosedanjih obstoječih odredbah, povišajo za 100%.

To povečanje taks velja od 1. novembra 1920.

Iz kabineta ministra za finance 20. oktobra 1920.

g Pazimo na letošnja vina! Letošnja bratva se je izvršila večinoma v izredno toplem vremenu. Toplomer je kazal v času od 20. do 30. septembra okrog 20—25 stopinj C. Zato je vino že vrelo takorekoč »v putu«. Kdor je bral dva dni na eno prešo, bo potrdil dejstvo, da je prejšnji dan nabrano grozdje zavrelo v košu. Zato bo letošnje vino tudi hitro odvrelo, ker so dani vsi pogoji. Treba bo, da se vino takoj po končanem burnem vretju dopolni in da pazimo, da ne pride preveč z zrakov in dotika. Izkušnja in raziskavanja namreč kažejo, da so v takih slučajih tudi kislovne bakterije v moči in da začnejo takoj po vretju razkrajati alkohol, posebno kjer ni na razpolago potrebnih priprav za vrenje mošta. S pravilnim dopolnjevanjem se bomo tudi obvarovali pred »visoko barvo« vina. Leta 1917 je mošt kazal iste stopinje sladkorja, toda brali smo dokaj pozneje in pri nižji toploti. Letos bo tudi glede pretoka drugi »termin«, kakor navadno.

g Vinske cene rastejo od tedna do tedna. Pod 16 K se že težko kupi; za dobra in pozno brana vina se plačuje že do 20 K; za sorte pa celo do 24 kron. Vzrok tem visokim cenam so: ogromni pridelovalni stroški za blago, prazne kleti, pičla bratva, izvrstna kakovost.

g Zvišanje železniških tarifov v Avstriji. »Allgemeiner Tarifanalyzer« poroča, da se bodo v Avstriji tarife, ki so bile zvišane šele zadnji čas, s 1. decembrom letos ponovno zvišale, ker se drugače ni mogoče ogniti deficitu 1400 milijonov K na državnih železnicah Avstrije.

Sodišče in policija.

g Nezvesti krojač. Revni hlapec Ivan Medvojski iz Toplice pri Zagorju je dal likati krojaču Janezu Korenšku v Zagorju hlače in telovnik in mu izročil konjsko odejo, iz katere naj bi mu napravil hlače. Korenšek je pa vse njemu izročene reči prodal in odšel neznan kam. Pobegli Korenšek je star približno 60 let.

g Tatvina na Dobravci pri Igu. Kajzarju Janezu Orenku z Dobravce pri Igu je bilo ukradeno obleke v vrednosti 7000 K.

g Huda brata. Klepar France G. in mizarjski pomočnik Avguštin K. sta bila v gostilni Ivana Sušnika vino. Skupno sta zapustila gostilno, na cesti sta se pa začela pripraviti. France G. je pričel Avguštin K. pretepati s palico, ki je nezavesten padel na tla, in se je šele zavedel, ko so ga z vodo močili. Nato je prišel še Francetov brat Lojze, ki je tudi na tleh ležečega Avguštin K. pretepal.

g Napačni orožnik. Mlad je še: 24 do 26 let bo star fant, ki je kradel v Selnici ob Dravi in je pripovedoval ljudem, da je orožnik v civilu, ki ima zaradi plebiscita 15dnevni dopust. Trgovca Marka Sterka v Fali je med drugimi tudi obiskal in mu odnesel iz stanovanja in iz trgovine raznega blaga v vrednosti 6000 K.

g Za 6850 kron denarja in drugega blaga je bilo ukradeno posestniku Mihaelu Polancu v Brebrovniku.

g Vlom v Polhovcih. Pri posestniku Antonu Dragmanu v Polhovcih je bilo vlomljeno. Vlomilci so odnesli raznega blaga v vrednosti 5800 kron.

g Srebrna ura vredna 2000 kron je bila ukradena nekemu posestniku v Pribišlju.

g Velika tatvina v vevški papirnici. Iz skladišča papirnice v Vevčah sta bili ukradeni dve bali sirove ovčje volne v vrednosti 30.000 kron. Tatovi, trije so bili, so peljali ukradeno volno ob 2. uri zjutraj skozi Slape. Vsi so bili po obrazu namazani in so imeli trenski voz in belega konja.

g Ukradeni kip Matere božje. V Trebnjem je bil iz kapelice ukraden kip Matere božje s steklom, vreden 3000 kron. Kip je iz Mavca, 75 do 80 cm visok, 35 do 40 cm širok.

g Zaradi tihotapstva zlatnine in zlatega denarja v zasedeno ozemlje sta bila obsojena gostilničar Rajmund Griland iz Sadeža in Marija Griland iz Mavhinja vsak na 2000 kron globe in 14 dni zapor.

g Ker sta verižila z brami sta bila obsojena Josip Kulizek z Vrhnike št. 179 na 5000 kron globe in dva meseca zapor in Ana Širok na 500 kron globe in 24 ur zapor.

g Trgovski pomočnik pri delegaciji financ obsojen. Zaradi veriženja je bil obsojen Milčević Miloš iz Sarajeva, Kračičeva ulica 32, na 100 kron globe in zaplenbo 12 kg cigaretnega tobaka.

g Tatvina v Hrašah. Posestniku Francu Jenku v Hrašah št. 32 je bilo ukradeno iz hiše v času, ko so vsi domači delali na polju, 1685 kron denarja.

g Vlom v klet Mavrilija Mayerja v Kranju. Vlomljeno je bilo v klet gospoda Mavrilija Mayerja v Kranju št. 112. Tat je odnesel črno, 4 m dolgo in 2 m široko plauto in razrezal streho kočiji, tako da je povzročil g. Mayerju 2000 kron škodo.

g Tatvina v mlinu. Iz podstrešja mline g. Janeza Kropivnika iz Grada št. 21 je odnesel neznani tat mernik pšenične moke, mernik prosa in mernik mešanice.

g Napad v Dobrunjah. Dne 17. oktobra 1920 okoli 17. se je vračal Stanislav Tomšič iz Zg. Kašlja v družbi Martina Mesec iz D. M. v Polju št. 41 in Marije Pejani iz Dobrunj št. 86 iz Anžičeve gostilne v Dobrunjah proti domu, kar sta pritekla za njim pleskar Jožef Prepeluh in Anton Gorše iz Dobrunj z namenom ga preteptati. Gorše je udaril Tomšiča po glavi in mu zbil klobuk, nato ga je pa udaril Prepeluh z nekim trdim orodjem po glavi, da se mu je polila kri. Tomšiča so prepeljali v ljubljansko bolnico.

g Tatvina pri gospodu Antonu Rojina. Dne 19. aprila je zasačil gospod občinski svetnik Anton Rojina kurjača Antona Jereba, ko je v kangleji, katero je imel že pripravljeno, nameraval odnesti iz delavnice 10 kg strojnega olja. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Jereba, ki je bil zaradi tatvine že enkrat v 4 tedne zapor obsojen, na 6 mesecev težke ječe poostrene s postom in trdim ležiščem na mesec.

g Ker je ukradla služkinja Angeli Kovač, ki služi pri g. Schreyu, zlat prstan vreden 2000 K, je obsodilo ljubljansko deželno sodišče služkinjo Ivanka Šubelj na 3 tedne težke ječe, poostrene s postom na teden.

g Pokvarjene klobase. Mesar Alojzij Perme iz Trzina je zaklal letos meseca majnika bolno kravo, katero je kupil od gospoda Rusa v Prevojah. Iz mesa je napravil klobase, katere je prodal branjevcu Jakobu Turku, ki jih je na svoji stojnici na Dunajski cesti prodajal. Tržni stražnik Josip Vrtačnik je pa zaplenil 28. majnika Jakobu Turku 153 in pol klobase, ki so bile že oddale videt islake: bile so sluzaste in na nekaterih mestih zelenkaste in so dišale močno po česnu. Znotraj so bile plesnive in luknaste. Zaslišani zdravniki so izpovedali, da so klobase že po svoji zunanosti morale biti Turku sumljive in da je uživanje takih klobas človeškemu zdravju zelo škodljivo. Perme je kravo pobil, ne da bi jo bil dal pregledati po mesogledniku, če tudi je znal, da je krava bolna. Tudi mesa ni dal pregledati. Ko je kravo zaklal, je videl, da je vodenična, toda kljub temu je napravil iz zadnjih delov mesa klobase, katere je prodal Turku po zelo nizki ceni 4 krone za komad. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Alojzija Permeta na 3 mesece strogega zapor, poostrenega s postom na teden in na 1000 K eventualno še 100 dni zapor, Jakobu Turku pa na 4 tedne strogega zapor, poostrenega s postom na teden in na 600 kron globe, eventualno še na 60 dni zapor.

g Z nožem sunil je dne 13. junija letos Josip Torkar iz Zg. Pirnič Antona Kopača in ga večkrat v levo roko rnil. Torkar ni mogel več kakor 20 dni delati in se je zdravil nad 20 dni. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo zato Torkarja zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe po §§ 152 in 155 b. kaz. zak. na 13 mesecev težke ječe dopolnjene s postom in trdim ležiščem na mesec.

g Nova moška obleka ukradena je bila posestniku Josipu Perevsku na Goričici. Perevšek je oškodovan za 1800 K.

g Cestni rop. Na cesti med Metliko in Slamno vasjo sta dva moška napadla posestnika Ivana Vovko iz Radoš in mu odvzela 260 kron bankovcev, črn, svilnat dežnik, srebrno uro in ameriško pozlačeno verižico.

g Tatvina v Jurčičevi rojstni vasi. Posestniki Ivani Jaklič na Muljavi je bilo pokradeno več srebrnega in 628 K papirnatega denarja.

g Mladi zlikovec. V dvorcu Dobrava pri Pregradu je vlomil neki okoli 17 let star mladenič, oblečen v sivo obleko s čepico na glavi in bos, z novim nahrbtnikom. Mladi zlikovec je ukradel žensko zlato uro z dolgo zlato verižico z zaponko okrašeno s smaragdom, zlato moško uro z zlato verižico z velikimi členi in ženski prstan s tremi briljanti.

g Gospodar, ki se je »potegnil« za svojega hlapca. Hočevvar Franc služi pri gospodu Francu Kodelja in rad hitro vozi. Nekega dne je vozil v naglem diru po Gosposvetki cesti in Dalmatinovi ulici trikrat gori in doli kljub temu, da ga je tam poslujoči stražnik dvakrat opozoril, naj vozi počasi. Ker je ostal tudi tretji opomin brezuspešen, je stražnik na Figovčevem dvorišču zahteval od Franceta njegovo ime. Na to je pa prišel njegov gospodar, znani trgovec s konji, njegov Franc Kodelja ter je zakričal nadstražnikom: »Hlapec je moj, če imate kaj, saj veste, kje da stanuje. Pri hlapcu imam jaz opraviti, ne pa Vi!« Ko je stražnik gospoda Kodelja

opomnil, naj se ne vmešava v njegovo službo, je gospod Kodelja še enkrat zakričal nad njim. »Če hlapec kaj zagreši, odgovorjam jaz, ne pa, da ga precej zapišete, zato sem pa tukaj!«

s Incident v ljubljanskem opernem gledališču. V opernem gledališču je drvelo vse k vratom in hodnikom, ko so nekega večera dobrovoljci zahtevali, naj se ukine predstava. V tem vrvenju in strahu je publika, ki ni znala, zakaj da gre, podrla na tla gosp. Ivanko Sila, katera se je poškovala na desnem komolcu; raztrgala si je na več krajih tudi svileno obleko. Škodo ceni gospa Sila na 1500 K.

s Vlom v trgovino g. Antona Werbole v Izlakah. V noči od 13. na 14. oktober je bilo pri glavnih vratih vlomljeno v trgovino gospoda Antona Werbole v Izlakah št. 41. Vlomilec je izvil spodnji stožer pri vratih in vzdignil nato vrata in jih odstranil, odrinil nato notranja steklena vrata in vstopil v trgovino. Plen je bil velik.

lik. Odnesele je nad 140 m blaga, ponajveč moškega sukna 7 vrst. Iz predala je vzel približno 600 kron. Gospod Werbole je oškodovan za približno 38.000 K.

s Vlom v trafiko. Vlomljeno je bilo v trafiko gospoda Jakoba Debeljaka na Celovški cesti v Ljubljani nasproti pivovarni Union. Vlomilec je odtrgal žabico in odprl vrata. Odnesele je za 250 K različnih znamk, za 4 K svalčice in 2 zavojčka vžgalic v skupni vrednosti 256 K.

s Tatvina v Velikih Blokah. Posestniku Petru Hodicu v Velikih Blokah je bilo ukraden 6000 K denarja in dvokrovnega zlata ameriška ura z obeskom majhnega križca na črnem traku, vredna 4000 kron.

s Iz Ptuj se poroča, da je bilo ukraden posestniku Ivanu Terkuju več reči. Terkuju je oškodovan za 2000 kron.

s Cerkvena tatvina. V cerkvi sv. Petra v Osijeku sta bila ukradeni dva dragocena cerkvena prta vredna 5000 kron.

s V Središču ob Dravi je bilo posestniku Matiji Vargazonu ukradeni veliko obleke, ura in denarja. Vargazon je oškodovan za 5108 K.

s Vedeževalka in tatvina je Marija V., ki je služila pri gospej Angeli Piccoli v Ljubljani. Ker jo je gospa zasačila pri tatvini, ji je odvzela ukradene reči in spodila iz službe. Pozneje je pa zapazila, da ji je zmanjkalo še več perila. Osumljena te tatvine je tudi Marija V., katera je na zelo slabem glasu; udana je pijančevanju, zaprta je kot vedeževalka na karte in zaprta je že tudi bila.

Izšla je knjižica »Ajmo mi Sokoli« z izredno zanimivo vsebino. Pisana je, da pravilno pojasni in razloži sokolsko pesem. Priznati moramo, da to svojo nalogo izborni reši; zakaj pisatelj ne vsiljuje svojih misli, ampak pusti govoriti one, ki to pesem tako radi pojejo, z lastnimi besedami. »Kamo ajete?« vprašuje Sokole. In oni

odgovarjajo po svojih glasilih, po svojih resolucijah, po svojem delovanju in svojih nastopih. Sami označujejo svojo pot, sami kažejo, kaj je njih namen. Tako knjižica popolnoma nepristransko sodi in sklepa ter mora prepričati vsacega, ki še količkaj ljubi resnico. Naroča se pri »Katoliški Ligi« v Ljubljani. Posamezen izvod stane 5 K 50 vin., več skupaj po 5 K.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v. št.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v °C	Psihrom. diferenca v °C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
21./10. 21 h	737.7	6.3	0.8	obl.	—
22./10. 7 h	733.7	6.2	1.7	obl. jv.	4.5
22./10. 14 h	736.2	6.2	1.2	obl. jv.	—

Popolno suha bukova drva vsako minuto se dobe. Drva se dostavijo na dom tudi pri naročilu vagonne množine. Anaciljeva cesta št. 10. Tramvajska postaja: Sv. Petra c.

Proda se: Predsoba stena z ogledalom 206x290 cm, ter dve postelji in univalnik. Križevniška ulica št. 6, dvorišče.

Prostovoljna sodna dražba v zadržano puščino nadsprevednika gospoda Ivana Sila spadojoče hišne in kuhinjske opreme, obleke in perila se bo vršila v torek, dne 26. oktobra t. l. v Spodnji Šiški v Lepodvorski ulici h. št. 181. ob 9. uri dopoldne.

Lepa prašičja pesa približno 1000 kg se proda. Cena po dogovoru. Mala čoinarska ulica št. 4.

Konjske oprave, dvovprežne in enovprežne se prodajo po zmerni ceni. Informacije daje tiskar J. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Kuharica, dobro izveščana išče mesta star. boljše samsk. gospodu. Ponudbe pod št. 4334. na upravo tega lista.

Širite, Slovenca!

Zilno kavo in najfinjšo marmelado nudi po najnižji ceni d. d. Triglav v Smarci pri Kamniku. Istotam se kupijo tozadevne surovine.

Resna ženitna ponudba! Trgovca 100.000 K denarja, želi znanja s samostojno trgovko ali gostilničarko. Ponudbe na upravo pod »Trgovce« 4294.

Lovski pes „brak“ je ubežal prve dni t. m., imel je zaamko »Ljubljana 736«, sliši na ime »Kastor«. Kdor ga je ujel in ga pripelje v Ljubljano, Knafova ul. 15, I. nadst. dobi 200 K nagrade. Kdor bi pa psa prikrival bo naznanjen sodišču.

Proda se pes dober čuvaj; proda se mlad tudi glg. Ulica na grad št. 5. Ljubljana. 4305

Vzamem pod ugodnim pogojem in po dogovoru goslinu v najem ali na račun. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod št. 4306.

Pisarniški poslovodja, bilane zmož. knjigov., izur. koresp. v nem., madj., srbo-hrv., bolg., rusk. in modern. jezikih, s 15 let. bančno prakso, izkuš. v razn. trg. str. z vel. zvez. na vzh. in zap., išče svojim ambic. prim. prvov. mesto pri vel. banki ali trg. podj. Cenj. ponudbe na An. eksped. Smolka Pečuh-Pecs. Apaca 9. Baranja (even. brzoi.)

Bližajo se volitve!

Vsakdo, ki bo imel 2 ujmi opraviti mora poznati Volilni red, zato priporočamo, da naročite knjižico

dr. Stefan Sagadin, Volilni red.

Knjižica ne obsega samo volilnega reda, marveč tudi razlago posameznih paragrafov, zlasti kako se voli s kroglicami in kako se štejejo glasovi ter razdelijo po proporcijah mandat. Knjižico, ki velja 18 K s poštnino 17 K 20 v., naročite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani Sodna ulica št. 6.

Drago Beseljak

Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tujino in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cenene zmerne. 6135

Obl. konces. informačni zavod

TRSTJE

za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 480, pri večjih naročilih znaten popust. Ant. Steiner, Ljubljana, Jeranova ulica, 13. (Trnovo).

Krojaško nakupovalno društvo v Ljubljani potrebuje dobro izveščano trgovsko

knjigovodkinjo, ki bi bila ob enem prodajalka! Pismene ponudbe je treba doposlati do 28. X. t. l. načelnstvu g. Ivana Kersničev, Resljeva cesta 1. desno, I. nadstropje.

Prostovoljna dražba

se bo vršila 25. in 26. oktobra t. l. od 9. do 12. in 2. do 5. ure popoldan v Predilnici št. 59. (Kolod. ulica). Prodajala se bo nova in stara hišna oprema, več motornih koles (motociklov) in mizarstvo orodje s 5 skobelnic (Hobelbanki) ter več vrst predmetov. — Toraj pozor mizarški obrtniki, ženini in neveste na nakup!

Ivan Goltes, miz. mojster, Ljubljana.

Velika loterija

pod državno kontrolo.

Žrebanje

od 15. do 25. decembra 1920.

Cena srečke za vseh 10 žrebanj samo 40 kron, po pošti 42 kron.

Glavni dobiček K 400.000, 2 po 200.000, 4 po 100.000, 8 po 50.000, 10 po 20.000, 10 po 10.000 kron itd.

Izplačajo se takoj po žrebanju brez vsakršnih odbitkov.

Narodila iz cele države prejema:

Oddelek razredne loterije

Mednarodna banka d. d.

Zagreb, Gajeva ul. 8.

Stavbeno podjetje

Tavčar & Svetina

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6

se priporoča. 1844

KLAVIRJI NA OBROKE

harmoniji, violine in vse glasbene potreščine. Strune na debelo in drobno.

Alfonz Breznik,

bivši učitelj Glasbene Metice,

Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

OVES

ima poceni na prodaj Sever & komp, Ljubljana, Wolfova ul. 12

Potrebujem okoli 1000 — 5000 parov

čevljev

z lesenimi podplati; gornje usnje je lahko iz špalta ali iz kravje kože. Izdelovalec naj se obrne name z najnižjo ceno in vzorcem. Grozdič, Bje-lovar. 4342

„PANONIJA“ v Pljuju

izdeluje po konkurenčnih cenah z modernimi ameriškimimi stroji vseh vrst ojahe, dele strojev in aparatov orbi popravila teh ter dobavi iz inozemstva industr. izdelke.

Išče se

kontoristinja

ki je popolnoma večša stenografije in strojepisja. Prednost imajo reflektantije, ki imajo prakso v želez. trgovinah.

Strojne lovarne in livarne d. d.

v Ljubljani.

Pri rudniškem konzumu se sprejme

poslovodja

ki mora biti popolnoma trgovsko naobražen.

Tozadevne ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, osebnih podatkov in zahtevo plače se naj vpošljejo na upravo lista pod »Poslovodja, 4325«

PRISTNE

kranjske klobase

stara renomi-rana tvrdka: **M. URBAS, Ljubljana, Slomškova ulica št. 13.**

zopet razpošilja v vsaki množini

IVAN KRAVOS — MARIBOR.

Trgovina in zaloga: Aleksandrova c. 15.

Sedlarske delavnice: Koroška c. 17.

Sedlarski, jermenarski in torbarski izdelki. Različne opreme za konje, torbice za potovanje, nahrbtniki, dokolenice (gamase) iz usnja itd. kakor tudi v to stroko spadajoče pritlikline. Niklasti okovi (garniture) za vprege.

Gonilni jermeni

za stroje iz la usnja v raznih širinah v zalogi. — Sivalni in vezalni jermeni. Postrežba točna in solidna!

Karbolinej, katran, strošno lepenko, lesni cement

[katr. smolo], asfalt, izolirne plošče,

Watproof (a la Ceresit), štukatura, apno, opeke, portland

cement in vse druge gradbene potreščine po možnosti

najhitreje dobavlja »Ljubljanska komercijalna družba«,

Ljubljana, Bleiweisova cesta 18. — Telefon 408.

Izšla je

Družinska Pratika

za leto 1921

z bogato, jako zanimivo vsebino in mnogimi lepimi slikami.

Cena izvedu 5 kron, po pošti 50 vin. več.

Zahtevajte jo po vseh trgovinah in drugih. — Na debelo se naroča pri založništvu Družinske Pratique v Ljubljani.

Razpredajalci znaten popust.

Proti griži

zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino

Kuč

se dobi edino v gostilni pri »Dalmatincu« Sodna ulica št. 4

Manufaktura trgovina na drobno na debelo

J. Kostevc, Sv. Petra c. 4

priporoča veliko zalogo sukna, hlače, barhentov, šifonov, razne kontentine, cvilhe, odeje ter preproge domače srbske ročne industrije, po zmernih cenah.

Anton Kunstek

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 4

priporoča svojo veliko zalogo usnje in čevljariskih potrebščin na drobno in na debelo.

Suhe gobe, fižol, laneno seme

kupuje trdka z deželnimi in gozdniški pridelki

Kmet & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 8.

100 petrolejskih sodov

proda na

Jugoslovanska tiskarna.

KUPIJO SE OVČJE KOŽE

(jagnje) pa tudi druge

za kožuhe, eventualno tudi dobro ohranjen kožuh. — Ponudbe pod RR. 4336. na upravo tega lista.

Umrl nam je danes ob pol 5. uri zjutraj naš dobri soprog, skrbni oče in stari oče, brat in stric, gospod

Ivan Škerl

mehanič in posestnik

po mučni, težki bolezni, previden s sv. zakramenti.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil dne 23. oktobra 1920, ob pol 5. uri popoldan iz hiše Opekarska cesta št. 40 na pokopališče pri Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Trnovem.

Prosi se tihega sožalja.

Ljubljana, dne 22. oktobra 1920.

Žalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni oče, oz. soprog, gospod

Jožef Zupančič

posestnik in gostilničar

danes ob 10. uri dop. po kratki mučni bolezni v 74. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bode v nedeljo 24. oktobra ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Dolsko št. 27, na pokopališče pri Sv. Agati.

Svete maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi pri Sv. Heleni.

V Dolskem, dne 22. oktobra 1920:

Žalujoči ostali.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajš A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.

JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, L. Ljublj. javno skladišče,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
Hribar Rozi, Rimska cesta št. 6.

MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.
SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
Pakiž Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »zlati lopati«
Valvazorjev trg št. 7.
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGA POHIŠTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Klobuke in slamnike
vseh vrst, od preprostih do najfinjših
gudi vedno v zalogi tovarna klobukov
in slamnikov

Franč Cerar v Stobu
pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani.
V popravila prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in moderniziranje trdnjav Kovačević
Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer so tudi vsi vzorci vedno na razpolago.

Oblačilnica za Slovenijo
priporoča svojo veliko zalogo
vsakovrstnih čevljev
po najnižjih cenah.

Opozorjamo na nakup zlasti vse konsumne in nabavne zadrage in javne nameštence. Slednje se opozarja, da si morajo nabaviti oblačila in obuvale potrebščine na obroke samo še do konca decembra t. l.

Blago solidno, cene ugodne!

Cosulich-Line Trst-Amerika
New York-Buenos-Ayres-Rio di Janeiro Santos-Montevideo.

Brezplačna pojasnila in prodaja
voznih listov za potnike z Slovenije edino le pri:

Simon Kmetec, Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

KOLONIJALNO
Najcenejša dobava na debelo

FRUCTUS
d. d. za promet zem. proizvodov, kolonijalnih in drugim blagom preje

Izidor Scholler-a sin
(ustanovljeno 1883)
Zagreb, Viaska ul. 12.
Telefon 105, Brzjavlj: Fructus.

**SPECERIJSKO
BLAGO**

Foto-potreščine
aparati, plošče, papirji, kemikalije, največja izbira in vedno sveže blago! —
Atelje Kurrik, Slovenska ulica 15,
Maribor.

Učenka
močne postave iz poštene hiše se sprejme s 1. decembrom v večjo trgovino na deželi. Lastnoročne ponudbe s sliko pod »Merkur« 4253 na upravo lista.

Čajno pecivo (keksi)
najboljše vrste se dobi na debelo pri
F. Bačnar, specialna trgovina, Moste
pri Ljubljani.

Strugarska in strojna ključavničarska delavnica

Ambrož-Grošičar
Ljubljana,
Trnovski pristan, št. 32.

Naznanjamo slav. občinstvu, da sva otvorila strojno delavnico, ter vzameva v popravilo vsakovrstne kmetijske stroje in orodja, kakor tudi mlinška turbinska popravila, dalje sesalke vseh vrst, stroje za opako, motorje itd. i. s. vsa v to široko sodajoča dela in se zavzemava za hitro in točno postrežbo.

Int. telefon Štev. 461.

Slovenska eskomptna banka

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: Efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, terjatev, faktur. - Akreditivi. - Borza.

Dober zaslužek!

Več kolporterjev za razprodajo »Slovenca« in »Večernega lista« po Ljubljani za dobra mesta se sprejme. Vpraša se pri kolporterskem oddelku, Poljanski nasip št. 2, levo.

H. Suttner

Ljubljana 3,
Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Pisarna moderno urejena
tovarne V. MARSANO : „TIMEX“ : UVOZ in IZVOZ :
Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4.
Srednja: Zagreb, Nikolajeva ulica št. 6.
Zastopstvo v Beogradu, Bukaresti in Solju

STROJI proti takojšnji dostavi:
1. Zago polnojarmen in krožne žage, obični stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), obični stroji za rezanje (Abrecht-Füge) in obični stroji za votlo izrezovanje (Kehlhobel), valji za okrožne žage, brusilni stroji.
2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Fräse), skobelniški za kovine (Shaping), stroji za vrtnanje in brzo vrtnanje, škarje, ognjišča za kovače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pile, stroji za rezanje vijakov.
3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno orodje prvovrstnih tovarn.

Popolne TOVARNEKE naprave:
Tovarne za špirit in rafinerijo, pranje olja, skrob in drože, konserve, testenine in pohištvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI:
Elektromotorji, agregatorji, stroji, motorji na olje in bencin, lokomobili na paro in bencin, parni stroji, lokomotive za drž. in manjše železnice, vozovi za prevažanje blaga, vodnjaki, mali vagončki za pesek itd.

GRADBENI material:
Nosilci, tračnice, ogibalnice, strešna lepenka itd.

Pohištvo! Spalne, jedilne in gospodarske sobe. Salonske in kuhinjske opreme od navadnega do najsolidnejšega izdelka. Vseh vrst pohištvo na drobno in na debelo po jako ugodni ceni v zalogi pohištva

Karola Preis-a, Maribor, Slomškov trg 6.
Cenike brezplačno. Za ogled na razpolago brez obveze za nakup.

ŠIVALNI STROJI

dospeli za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opremah, blago predvojno. Istotam se dobe igle, olje ter posamezni deli, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje

JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Nad 50 posestev (hiš, premožgokopov, vrelcev i. t. d.)

ima na prodaj

Anton P. Arzenšek, obl. konc. posredovalnica za nakup in prodajo hiš ter posestev. Celje Kralja Petra cesta št. 22.

Pfaff šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Elektrotehnično podjetje

Saks & Tratnik

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 25

Telefon interurban št. 443

Maribor

Slovenska ulica št. 20

Gradba kompletnih električnih central, daljnovodov, in drugih inštalacij. Zaloga in prodaja vsakovrstnega inštalacijskega materiala, kakor motorjevi, svetilk in žarnic za vse napetosti

Načrti in proračuni na zahtevo!

Električna razsvetljava!

Popolne napeljave v mestih in pokrajinah.

Kompletne naprave gradi in vsakovrstne inštalacije izdeluje po najmodernejših principih in po najkulantnejših pogojih

tvrdka „SVETLA“

Centrala: LJUBLJANA, Mestni trg 25. Podružnica: ZAGREB, Frankopanska ulica 2.

Ponudbe in pojasnila na željo vsaki čas brezplačno na razpolago.

Bakrene kotle

za kuhanje žganja od 30 do 300 litrov izdeluje in razpošilja
Lovrenc Tomažič, Maribor, Sodna ul. št. 24.

DANICA

krema za obutev

čisti, lika in konservira usnje.

PROIZVAJA:

„SLAVIA“ tvornica kemičnih izdelkov d. d. ZAGREB Ilica 213.
Telefon 5-46. Brzjavlj: „CEMA“.

M. Kuštrín, Ljubljana — Maribor
Dunajska cesta 20 • Podr. Jurčičeva ul. 9
priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, golo, bakreno žico, elektrotehnični material po najnižjih cenah.
Telefon št. 470.

Čevlji

tovarne

Peter Kotina & Co

Tržič

prodajajo se po znatno znižanih cenah.

Zaloga Ljubljana-Breg

na debelo in drobno. Izdelki z jamčeno iz-
mega najboljšega usnja.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva
ulica št. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavnica z rezervnimi zakladi
okrog

95.000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice
in tekoči račun proti ugod-
nemu obrestovanju.Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih
papierjev, valut in dovoljuje
vsakovrstne kredite.

Domača turška.

Solidne cene.

Velika izbira izgotov-
ljene obleke vseh
vrst za gospode, dame
in otroke. — Zaloga
vsakovrstnega blaga
za moške obleke,
površnike in suknje,
dalje vata za krojače
v kosih in na metre.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Najnovejši kroji. Tačna postrežba.

Podpisana tovarna javlja, da je oddala vso svojo
letošnjo zimsko produkcijo svojih različnih

suknenih izdelkov,

Ljubljanskim tvrdkam I. G. Mayer, Franc Ks. Souvan
in Feliks Urbanc, kjer so ti izdelki cenjenim odje-
malcem po izredno ugodnih cenah na razpolago.

Tovarna sukna Brata Moro, Vetrinje.

Z ozirom na gornjo objavo, obveščamo svoje
odjemalce na debelo in drobno, da smo prevzeli od
starorenomirane Vetrinjske tovarne vso letošnjo pro-
dukcijo njenih čisto

volnenih izdelkov,

kakor lodnov, ševijotov, Double-ov v izvan-
redni bogati izberi. — Cene so proti minoli se-
ziji za več kot polovico nižje.

I. G. Mayer. Franc Ks. Souvan. Feliks Urbanc.

Medica & Komp.

manufakturna trgovina na debelo

LJUBLJANA, Sodna ulica šte. 7.

Na drobno!

Na debelo!

Čaj

Jos. Fabiani

Ljubljana, Prešernova ulica 54,
nasproti glavne pošte
telefon interurb 548.Velika zaloga špicerijskega in koloni-
jalnega blaga, likerjev, namiznih in
dezerturnih vin.V naši, poprej Samassovi, preko
150 let stari zvonarni vlivamo in pre-
vivamo

cerkvene zvonove

vseh tež iz najfinejšega bronu.
Prvovrstnost in trajnost naših iz-
delkov je zjamčena.Zahtevajte naše cenike in proračune.
Strojne lovarne in livarne d. d., Ljubljana.

Narodna banka d. d. u Zagrebu.

VI. Emisija.

Zagreb, mjeseca oktobra 1920.

Povišenje glavnice od K 50.000.000.— na 100.000.000.—

Poziv na subskripciju.

125.000 komada dionica, glasećih na donosloca po K 400 naslov. vrijednosti u ukup. iznosu od K 50.000.000.

P. n.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanrednog rasgra-
njenja poslova banke, te sveoče potrebe za daljnim kapitalima, odlučilo je ravnateljstvo Narodne banke
d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod sljedećim uvjetima:

1. Dionička glavnica od K 50.000.000.— povisuje se izdavanjem novih 125.000 dionica po K 400.— nom. dakle za K 50.000.000.— na K 100.000.000.—
2. Posjednicima starih dionica pripada pravo na 1 staru dionicu optirati jednu novu uz cianu od K 625.— tel quel.
3. Subskripcija počinje 25. oktobra, a svršava 15. novembra 1920., a za subskripcije u Americi traje rok do 15. decembra 1920.
4. Nove dionice imaju kupon za godinu 1921., te sudjeluju na dobitku od 1. ja-
nuara 1921. Na ovu emisiju dionica bonificirati će se u ime 6% kamata za vrijeme
od 15. novembra do 31. decembra 1920., K 3.— po kuponu.
5. Protuvrijednost podpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do
31. oktobra 1920, odnosno 10. novembra 1920.
6. Subskripcija odnosno opcija se obavlja:

U Zagrebu: na blagajni zavoda; u Beogradu: Prometna banka; u Bjelovaru: Bjelovarska šte-
dionica; u Brodu n. S.: Banka i mjenjačnica Brdarić i drug, kao afilijacija Narodne banke; u Dubrov-
niku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka d. d.; u Osijeku:
Banka J. Kraus i drug i sve filijale zagrebačkih banaka; na Rijeci: Hrv. centralna banka d. d.; u Rumi:
Srpska sremska banka d. d.; u Sarajevu: Hrvatska centralna banka; u Splitu: Jugoslavenska industrij-
ska banka, d. d.; u Šabcu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Varaždinu: Opća štedionica d. d.;
u Vrhu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Zemunu: Zemunska štedionica d. d.; u Wenu: Bank-
haus Milan Robert Alexander kao filijala Narodne banke d. d., — dok uplate mogu uslijediti također
kod svih zagrebačkih zavoda te njenih filijala.

U sjedinjenim državama:

U New-Yorku: American Foreign Banking Corporation; u Chicagu: Kaspar State Bank; u
Pittsburghu: Union Savings Bank; u Akronu O.: Depositors Savings & Trust Co.; u Farell Pa: Peoples
Bank of Farell; u Mc Keesport Pa: Jos. Roth & Co.; u Youngstownu: Dollars Saving Bank; u Rochester
Pa: All Nat. Bank.

U Južnoj Americi:

U Antofagasta, Punta Arenas i Valparaiso: Jugoslavenska banka (Banko Yougoslavo de Chile).

7. Posjednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2, optirati nove dionice, valja da pred-
lože kod gore označenih mjesta subskripcije:

Točno ispunjenu i potpisanu prijavnicu uz naznaku popisa brojeva starih dionica (u koliko
nisu kod zavoda u pologu) ili međutimnicu starih dionica.

8. Tečajni (azijski) dobitak, koji se polučio kod izdavanja novih dionica, ide u korist redovite
pričuvne zaklade odbivši troškove emisije i pristojbe, te dotacije mirovinskog zavoda.

9. Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat koji zjamčuje uspjeh povišenja dioničke glavnice.

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zacinjenja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohlštvenimi vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom južne železnice. Carinska agentura javnih skladišč.

Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in
druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.Poslovne zveze z vsemi većjimi kraji v tu-
in inozemstvu.